കല്യാണസൗഗന്ധികം

(ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ)

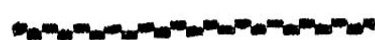

പ്രസാധകൻ,

ഏ. പി. പരമേശ്വരൻപിള്ള ബി. ഏ.

കല്യാണസൗഗന്ധികം

(ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ)

പ്രസാധകൻ,

ഏ. പി. പരമേശ്വരൻപിള്ള ബി. ഏ

ബി. വി. ബുക്കുഡിപ്പോ,

തിരുവനന്തപുരം.

൧൧൨൬.

ഭാഷാഭിവൎദ്ധിനി പ്രസ്സ്,

തിരുവനന്തപുരം.

1107.

കല്യാണസൗഗന്ധികം

ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ.

ഹരിഃ ശ്രീ ഗണപതയെ നമഃ

അവിഘ്നമസ്തു.

കുലഗിരിസമനായ കുലയാനത്തലവന്റെ
കുലമെല്ലാമൊരുപോലെ കൊലചെയ്യോരുമാകാന്തൻ
കുലുങ്ങാതെ കരിവേഷം കലന്നാശു വിരവോടെ
മലമകളുംപിടിയായി മലമുട്ടിൽ കളിക്കുമ്പോൾ
മലർബാണംതറച്ചാശു മലതന്റെ തടംതന്നിൽ
മലനാരിയെഴുന്നള്ളി പലനേരം രമിക്കുമ്പോൾ
ഉലകിന്റെ ശുഭകർമ്മഫലമാശു വരുത്തുവാൻ
അലസാതേ പിറന്നാശുബാലനായിട്ടിരിക്കുന്ന
പരദൈവം ഗണനാഥൻ കൃപയോടടിയന്റെ
കലുഷത്തെക്കളഞ്ഞാശു പലനേരം തുണയ്ക്കേണം. ഹം
കലയേഹം നമസ്കാരം കലയേഹം നമസ്കാരം
കളവാണീസരസ്വതീ തെളിവോടെ മനക്കാമ്പിൽ
വിളയാടിക്കളിക്കേണം കളങ്കങ്ങളകറ്റേണം
കളികൾക്കുള്ളൊരു വിഘ്നം കളഞ്ഞെന്നെത്തുണയ്ക്കേണം
ഹരിഹരശിവനയ്യൻ തിരുവടിയടിയന്റെ
മനതാരിൽ പരിഭവമകലുവാൻ തുണയ്ക്കേണം.

വാനോർനദീപുരേ വാണരുളീടുന്ന
ദീനാനുകമ്പിയാം കൃഷ്ണൻതിരുവടി
ദീനംകളഞ്ഞെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണ-
മാനന്ദമെന്നിൽ വളരെ വളർത്തണം
ചെമ്പകനാട്ടിന്നലങ്കാരഭൂതനാം
തമ്പുരാൻ ദേവനാരായണസ്വാമിയും
കമ്പംകളഞ്ഞെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം
കുമ്പിടുന്നേനിന്നു നിൻപദാംഭോരുഹം.
നന്ദികാരണ്യമാം മന്ദിരേ വാഴുന്ന
മന്ദാരദാരുവാം ബാലരവിയുടെ
നന്ദിവരുത്തുന്ന കണ്ഠകരിക്കാവി-
ലിന്ദുചൂഡപ്രിയേ വന്ദേ ഭഗവതി!
മന്ദതരം മമ മന്ദത തീർത്തുടൻ
വന്നിസ്സഭതന്നിലൊന്നു വിലസണം.
കിള്ളിക്കുറിശ്ശിയെന്നുള്ള പുരംതന്നി-
ലുള്ള പരദൈവമുള്ളത്തിൽ വന്നുടൻ
കള്ളങ്ങളാകവേ തള്ളിപ്പുറംനീക്കി
വെള്ളത്തിരപോലെ തള്ളിപ്പുറക്കുന്ന
വള്ളീസരസ്വതീ വള്ളിദീർഘങ്ങളും
പുള്ളിവിസർഗ്ഗമെന്നുള്ള വകകൾക്കൊ-
രെള്ളോളമിങ്ങൊരു കള്ളംവരാതെക-
ണ്ടുള്ളിൽസദാ തിരുവുള്ളംഭവിക്കണം
ളുള്ളൽക്കളങ്ങളിൽപള്ളികൊള്ളേണമേ.

ഭാഷയായിട്ടു ചമയ്ക്കുന്ന വാക്കുകൾ
ദോഷമകന്നു വരുത്തുവാൻ ദുർഘടം
ശേഷമുള്ളാളുകൾ കേട്ടു നമ്മെക്കൊണ്ടു
ദൂഷണംകെട്ടിച്ചമയ്ക്കാനടുക്കയാൽ,
ദോഷനായുള്ളോരെനിക്കു കനക്കവേ
ദൂഷണമെന്നു മനസ്സിലുറയ്ക്കുന്നു.
ഏറെത്തുടങ്ങിയാലൊന്നും ഫലംവരാ
വാറില്ല വാക്കിനിന്നെല്ലാവരുമിനി-
ക്കൂറുള്ളവർക്കു മുഷിച്ചിൽതുടങ്ങുമി-
പ്പോറതപമേറെപ്പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയാൽ,
ആദരാലെങ്കിലും കോരിവിളമ്പിയാൽ
സ്വാദില്ലെന്നവരുമിനി നിർണ്ണയം.
പഞ്ചസാരപ്പൊടിയേററം ചെലുത്തിയാൽ
നെഞ്ചകത്തങ്ങു രുചിയും കുറഞ്ഞുപോം
ചൊല്ലുന്നകേൾക്കുമിപ്പോളെന്നുറച്ചിട്ടു
പല്ലുതൊട്ടെണ്ണുവാനിച്ഛ തുടങ്ങൊലാ,
നെല്ലും പണങ്ങളുമുണ്ടെന്നുറച്ചിട്ടു
കല്ലിലും പുല്ലിലും തൂകിത്തുടങ്ങൊലാ
നല്ലോരു ബുദ്ധിമാന്മാരിക്കഥാസാര-
മെല്ലാമറിഞ്ഞു നിറഞ്ഞ സഭതന്നി-
ലുല്ലാസമോടേ പ്രയോഗിച്ചുകാണുകിൽ
കല്യാണമല്ലോ കവികൾക്കു സന്തതം
അംഭോജനാളത്തിലുന്മീലിതം പൊരു-
ളൻപതും പത്തുരണ്ടിൽ പെരുക്കീട്ടു-

പഞ്ചാക്ഷരം തടിശാഖാലതാപുഷ്പ-
സഞ്ചയംതന്നിൽ മറഞ്ഞു നികരുന്ന
സന്താനവേദപ്പൊരുളുകൾ വെച്ചിട്ടു
താമരസാക്ഷൻെറ മെത്തെടെത്താഴത്തു
താങ്ങികിടക്കുന്നവനെച്ചുമക്കുന്ന
വൻപന്റെ കൊമ്പന്റെ കൊമ്പൊന്നൊടിച്ചോന്റെ
ജ്യേഷ്ഠനെപ്പേടിച്ചു നാട്ടീന്നുപോരുയോൻെറ
ചാട്ടിൻെറ കൂട്ടിൻെറ കോട്ടംതീമിപ്പവ-
ന്നണ്ണിക്കഴുത്തറുത്തോരു പുരുഷനെ-
ന്നുള്ളംതെളിവോടു വന്നു തുണയ്ക്കണം.

കല്യാണശീലനാം കാർമുകിൽവർണ്ണനെ-
ക്കല്യാത്മഭാവേന വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ
കല്യാണസൌഗന്ധികാഖ്യം കഥാഭാഗ-
മുല്ലാസകാരണം ഭാരതസത്തമം.
ചൊല്ലേറുമിക്കഥാലേശം ചുരുക്കിഞാൻ
ചൊൽവാൻ തുടങ്ങുന്നു ദേശികാനുഗ്രഹാൽ;
കൽഹാരപുഷ്പം ഹരിച്ചോരു ഭീമൻെറ
കല്യാണവിക്രമം വർണ്ണിച്ചു ചൊല്ലുവാൻ
തെല്ലും മതിയാകയില്ല ഞാനെങ്കിലും
വല്ലതും കിഞ്ചിൽ കഥിക്കെന്നതേവരൂ;
നല്ല വിദ്വാന്മാർ പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിച്ചു
നല്ലോരു കീർത്തിലഭിച്ച കഥാമൃതം
കില്ലുകൂടാതെ കഥിപ്പാൻ തുടന്നവൻ
നല്ല ഭോഷച്ചാരതിന്നില്ല സംശയം:

എന്നുപറഞ്ഞു പരിഹസിക്കുന്നവ-
രോന്നുബോധിക്കണമിന്നു മാലാകരേ!
മുന്നം ഭഗീരഥൻ പാരം പണിപ്പെട്ടു
മന്ദാകിനീജലം കൊണ്ടുവന്നാദരാൽ
മന്നിടംതന്നിൽപരത്തി മഹാരഥൻ
തന്നുടെമുമ്പിൽ മരിച്ച പിതൃക്കളെ
ഒന്നൊഴിയാതവൻ തൃപ്തിച്ചു തൃപ്തിച്ചു
ധന്യരെ സ്വർഗ്ഗത്തിലാക്കിപോലും നൃപൻ
അജ്ജലംതന്നിൽ മററുള്ള മഹാജനം
മജ്ജനംചെയ്യുന്നു തർപ്പണംചെയ്യുന്നു
ഗർജ്ജനംചെയ്യുന്നപോലെ മഹീതലേ
ദുർജ്ജനം നമ്മെപ്പരിഹസിച്ചെങ്കിലും
അർജ്ജുനാഗ്രജഭവാന്തന്റെ പരാക്രമം
വർജ്ജിച്ചു മററൊന്നു വർണ്ണിക്കയില്ല ഞാൻ.
എങ്കിലോ പണ്ടു യുധിഷ്ഠിരൻ ഭീമനും
മങ്കമാർ മൌലിയാം പാഞ്ചാലപുത്രിയും
മാദ്രീസുതന്മാരിരുവരുമവ്വണ്ണ-
മദ്രീവനാന്തേ നടക്കും ദശാന്തരേ:
ഗന്ധവാഹത്താൽ സമാഹൃതമായ സൌ-
ഗന്ധികം കണ്ടുടൻ കൌതുകാൽ പാർഷതി
ഗന്ധവാഹാത്മജൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൾ
ഗന്ധദ്വീപപ്രൌഢമന്ദസഞ്ചാരിണി
"കണ്ടാലുമാശ്ചര്യപുഷ്പമെൻ വല്ലഭാ
കണ്ടാൽ മനോഹരം കാഞ്ചനാഭം ശുഭം

പണ്ടു ഞാനീവണ്ണമുള്ളോരു വസ്തുവെ-
കണ്ടറിയുന്നീല കാന്താ! ധരിക്കെടോ
വണ്ടാർമധുരസം തെണ്ടിപ്പറക്കുന്ന
വണ്ടുകളെല്ലാം മുരണ്ടു കുതൂഹലം
പൂണ്ടു വനങ്ങളിൽ പണ്ടുള്ള പുഷ്പങ്ങൾ
കൊണ്ടുള്ളനുഭവം തെണ്ടുന്നതല്ലെന്നു
കണ്ടുടൻ വൃന്ദവുംകൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടു
മണ്ടിവരുന്നതു കണ്ടീലയോ ഭവാൻ? ൰൨
കണ്ടീവാർകേശിമാർക്കുണ്ടാം ദുരാഗ്രഹം
കൊണ്ടല്ല ഞാനിതുകൊണ്ടു പറയുന്നു
രണ്ടുഭാവം നിനക്കുണ്ടാകവേണ്ടെടോ!
രണ്ടുനാലെങ്കിലും കൊണ്ടുവന്നീടണം
ഉണ്ടുകനിവെങ്കിൽ വേണ്ടുവോളം മതി:
കുണ്ഠിതംകൂടാതെ മണ്ടിഗ്ഗമിച്ചിതു
കൊണ്ടുവരാനിനക്കുണ്ടു പരാക്രമം.
കണ്ടശൈലങ്ങളും കണ്ടവൃക്ഷങ്ങളും
കണ്ടകക്കൂട്ടവും കണ്ടാലതു ഗദ-
കൊണ്ടുതകർത്തുതിമിർത്തു ഗമിപ്പതിൽ ൰൩
വേണ്ടുംബലം നിനക്കുണ്ടെന്നു നിർണ്ണയം.
പണ്ടെടോ! നിങ്കരംകൊണ്ടു ഹിഡിംബന്റെ
കണ്ഠംപിടിച്ചാശു കണ്ടിച്ചെറിഞ്ഞതും
ശുണ്ഠിച്ചുവരുന്നോരു കൃമ്മീരനെന്നവ-
ന്മണ്ടിച്ചുവെന്നല്ല രണ്ടായ്പ്പിളർന്നതും
കുണ്ഠതമെന്യേ ബകനെ വധിച്ചതും
കണ്ടുകേട്ടുള്ളിലുറപ്പുണ്ടെനിക്കെടോ!

ഉത്തരാശാമുഖംതന്നിൽ നിന്നെത്രയും
ഉത്തമമായൊരു സൌരഭ്യമിങ്ങനെ
സത്വരംവന്നതു സൂക്ഷിച്ചറിക കേൾ
സത്വവാനല്ലോ സമീരസൂനോ! ഭവാൻ?
ഇത്തരം പുഷ്പങ്ങളെങ്ങാനുമുണ്ടെന്നു
ചിത്തരംഗത്തിലിനിക്കുണ്ടു നിശ്ചയം
തത്ര ചെന്നാശു ഹരിക്ക ഭവാനെങ്കി-
ലത്ര നിന്നാശു ഗമിച്ചാലുമാദരാൽ:
എത്രയും മോഹം നമുക്കുണ്ടതിനു നീ
പാത്രമെന്നുള്ളതും സന്ദേഹമില്ലെടോ!
പെണ്ണിന്റെ ചൊൽകേട്ടു ചാടിപ്പുറപ്പെട്ട
പൊണ്ണൻ മഹാഭോഷനയ്യോ! മഹാജളൻ
ഖണ്ഡിച്ചുരപ്പാൻ വശതയില്ലായ്കയാൽ
ദണ്ഡിക്കുമാറായിവന്നു വൃഥാഫലം.
ഇത്യാദി നമ്മെ ദൂഷിക്കും മഹാലോക-
രത്യാഗ്രഹംമൂലമെന്നു ശങ്കിച്ചു നീ
ചിത്തേ വിഷാദിച്ചുനിൽക്കേണ്ട വല്ലഭാ!
പഥ്യമില്ലെങ്കിൽ പറഞ്ഞതുമില്ല ഞാൻ.
ധർമ്മാടവീവാസിയാകുന്ന രാഘവൻ
തന്മാനിനീവാക്കുകേട്ടു മോഹിക്കയാൽ
പൊന്മാനിനെപ്പിടിപ്പാനായ് പുറപ്പെട്ടു
തന്മായകൊണ്ടുഴന്നോടി വാഴുംവിധൌ
വൈദേഹിയെക്കട്ടുകൊണ്ടുപോയീടിനാൻ
വൈദേശിക വ്യാജസന്യാസി രാവണൻ

വാമാക്ഷിവാക്യംപ്രമാണിക്ക കാരണം
രാമാദികൾക്കമബദ്ധംപിണഞ്ഞുപോൽ,
എന്നതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞിതു വല്ലഭാ!
എന്നുടെ ചൊൽകേട്ടബദ്ധം ഭവിക്കൊലാ.
തന്നുടെബുദ്ധ്യാ വിചാരിച്ചുറച്ചതു ൧൦
തന്നെങ്കിലിങ്ങനെ വേണമെന്നാഗ്രഹം."

ദ്രുപദനന്ദിനി തന്റെ വചനമിങ്ങനെകേട്ടു
നൃപതിമാരുതിഭീമൻ ചിരിച്ചുകൊണ്ടുരചെയ്തു;
"ചപലസ്ത്രീകളെപ്പോലെ കഥിക്കന്നെന്തെടോബാലേ!
സകലംനിന്നുടെകാര്യം സപദി സംഭവിച്ചീടും
ശുകവാണീമണേ!നിന്റെ ഹിതമെന്തെങ്കിലുംചെയ്യാൻ
സുകരം മാരുതിക്കിന്നു ധരിക്ക നീ മഹാഭാഗേ!
ധരണീസ്വർഗ്ഗപാതാളപ്രദേശങ്ങൾ മുഴുവൻ ഞാൻ
തിരഞ്ഞു കാഞ്ചനപുഷ്പം വിരഞ്ഞുകൊണ്ടുപോരുമ്പോൾ
സുരന്മാർ ദാനവന്മാരും നരന്മാർ പന്നഗന്മാരും
ചരന്മാർ ചാരണന്മാരും പരന്മാർ പാർത്ഥിവന്മാരും
കടുക്കും കോപമോടെന്നെത്തടുക്കും നേരമേ പാഞ്ഞ-
ങ്ങടുക്കുംഞാൻ ഗദകയ്യിലെടുക്കും സംഗരേ നല്ല
മിടുക്കും വീര്യശൌര്യങ്ങൾ നടിക്കും കശ്മലന്മാക്കി- ൧വ്യം
ട്ടിടിക്കും കൈകളുംകാലുമൊടിക്കും ദേഹമെപ്പേരും
പൊടിക്കും ഭൂമിയിലുള്ള പൊടിക്കും പാത്രമാക്കുംഞാൻ
ഇടിക്കും മുഷ്ടികൾകൊണ്ടുപിടിക്കും മർദ്ദനംചെയ്യും
മടിക്കും താഡനംചെയ്യും മുടിക്കും വൈരിവൃന്ദത്തെ
കടിക്കും പാമ്പിനെപ്പോലെ കടക്കും മന്ദിരംതന്നിൽ

കിടക്കും വിത്തവും വാരിക്കൊട്ടുക്കും വിത്തവുമെല്ലാം
അടക്കും സ്ഥാനമാനങ്ങളുടക്കമെന്നിയേ വിശപ-
മടക്കും ഭീമസേനൻഞാൻ നടക്കുമിങ്ങിനെ ചൊറു-
മടക്കം മാരുതിക്കില്ല മടവാർമൌലികേ ബാലേ!
വടക്കുദിക്കിനെ നോക്കിനടക്കും പർവ്വതമാശു
കടക്കും നമ്മുടെ മാർഗ്ഗം മുടക്കും വൈരികളെല്ലാം
കടക്കും കാലഗേഹത്തിൽ കിടക്കും കുംഭിപാകത്തിൽ
പൊട്ടക്കെന്നാശുവിൻകാര്യം ലഭിച്ചുപോരുവൻ ഭീമൻ."

ഇത്ഥംപറഞ്ഞു ഗദയുംവഹിച്ചുകൊ-
ണ്ടുത്ഥാനവുംചെയ്തു ഗന്ധവാഹാത്മജൻ
ഉത്തരാശാമുഖം നോക്കിപ്പുറപ്പെട്ടു
സത്വരാഹങ്കാരഗംഭീരപൂരുഷൻ
അഗ്രഭാഗേ രണ്ടു പന്തിനിരക്കവേ
അഗ്രഹാരംകണ്ടു കൌതുകം പൂണ്ടുടൻ
നിഗ്രഹാനുഗ്രഹാധികൃതപ്രൌഢരാം
വിപ്രലോകാഗ്രേസരന്മാരെ വന്ദിച്ചു
വിഗ്രഹശക്തനാം വീരൻ വൃകോദരൻ
വ്യഗ്രതാഹീനം നടന്നുതുടങ്ങിനാൻ
ഉഗ്രമാം കാനനംതന്നിലകംപുക്കു
ദുർഗ്രഹക്രൂരധീരാകാരപൂരുഷൻ
നക്ഷത്രമാർഗ്ഗത്തിലെത്തിക്കിളന്നൊരു
വൃക്ഷങ്ങൾ കണ്ടുടൻ വിസ്മയിച്ചീടിനാൻ
ലക്ഷ്യകോട്യർബ്ബുദം ധൂളീപരാർദ്ധവും
ലക്ഷീകരിക്കയില്ലെണ്ണിത്തുടങ്ങിയാൽ

താലം തമാലവും നക്തമാലങ്ങളും ൨൧
സാലം രസാലവും ഹിന്താലജാലവും
അഞ്ജനകേസരം നീലംപലാശവും
സജ്ജരം ഖജ്ജൂരകാരസ്കരങ്ങളും
ചൂതം പനസവും ചെമ്പികാചെമ്പകം
മാതുളുംഗങ്ങളും മാകന്ദവൃന്ദവും
പുന്നാഗനാഗപ്രിയാളുദ്രുമങ്ങളും
പിന്നെബ്ബകുളങ്ങൾ പൂപ്പാതിരികളും
അശ്വത്ഥജാലം കപിത്ഥദ്രുമങ്ങളും
ശാഖങ്ങളുള്ള പേരാൽ സമൂഹവും
ഈട്ടിയും തേക്കും തിലകദ്രുമങ്ങളും ൨൨
ചോട്ടിൽപ്പതിക്കും ചുഴലിവൃക്ഷങ്ങളും
അത്തിയുമിത്തിയും പിന്നെപ്പുരത്തിയും
പൂത്തെലഞ്ഞീകൃതമാലജാലങ്ങളും
മന്ദാരകുന്ദകുരണ്ഡഷണ്ഡങ്ങളും
കന്ദരാളങ്ങളും കാട്ടുപുഷ്പങ്ങളും
തിന്ത്രിണീവൃക്ഷങ്ങൾ വംശദ്രുമങ്ങളും
ചന്ദവൃക്ഷങ്ങളും ജംബൂകദംബവും
ജംബീരവൃക്ഷവും ശിംശദ്രുമങ്ങളും
തുംബീലതകളും താംബൂലിക്കൂട്ടവും
ഗുഞ്ജാനികുഞ്ജവും മല്ലികാവല്ലിയും ൨൩
മുന്തിരിവല്ലികളും മാലതീജാലവും
ഇപ്രകാരം പുഷ്പവല്ലീതൃണങ്ങളാൽ
തൽപ്രദേശം മഹാഘോരം വനാന്തരം

ക്ഷിപ്രം പ്രവേശിച്ചു ഭീമസേനൻ മുദാ
തൽപ്രദേശംകണ്ടു സന്തുഷ്ടമാനസൻ
എട്ടുദിഗന്തങ്ങൾ പൊട്ടുമാറുച്ചത്തി-
ലട്ടഹാസത്തോടും പൊട്ടിച്ചിരിക്കയും,
പെട്ടെന്നു മാനത്തു മുട്ടും മരാമര-
ക്കൂട്ടങ്ങളിൽ ഗദാഘട്ടനം ചെയ്കയും,
ചട്ടറ്റവൃക്ഷങ്ങൾ പൊട്ടിത്തകർന്നാശു
മുട്ടിപ്പതിക്കുന്ന കോലാഹലങ്ങളും
ഒട്ടല്ല തങ്ങളിൽ കെട്ടിദ്രുമശ്രേണി
കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞാശു പൊട്ടുന്ന ഘോഷങ്ങൾ
കേട്ടുപാരം ഭയപ്പെട്ടു മൃഗങ്ങളും
തെറ്റെന്നു മണ്ടിഗ്ഗമിക്കുംപ്രകാരവും,
പെട്ടെന്നൊരു മരം പൊട്ടിപ്പിളർന്നാശു
മറ്റൊരുവൃക്ഷേ പതിക്കുന്നനേരത്തു
മറ്റതുംബന്ധിച്ചു മറ്റതിന്മേൽ വീണു
മറ്റതും മറ്റതും മറ്റതും ഭസ്മമായ്;
മുറ്റുംമരങ്ങളിൽ ചുറ്റുന്നവള്ളികൾ
ചുറ്റും ഗദാഘാതമേറ്റുടൻ മൂലങ്ങൾ
അറ്റുമരങ്ങളിൽ ചുറ്റുംവെടിഞ്ഞാശു
ചുറ്റുംതകർന്നാശുമുറ്റും പതിക്കയും,
ഊറ്റപ്പുലികളും സിംഹഗജങ്ങളും
ചേറ്റിൽകിടക്കുന്ന പന്നിത്തടിയനും
ഏറ്റുപുറപ്പെട്ടു പാഞ്ഞടുക്കുംവിധൌ
കാറ്റിന്മകൻ ഗദാചക്രംതിരിക്കുന്നു

കാററുമാത്രം മെയ്യിലേററൊരുനേരത്തു
പാററകൾപോലെ പലായനംചെയ്കയും,
അത്യുന്നതം ഗന്ധമാദനപർവ്വതം
അത്യന്തവിസ്താരമുത്തുംഗതം പരം
ഉത്തുംഗശൃംഗങ്ങൾ നക്ഷത്രമാർഗ്ഗത്തി-
ലെത്തുന്നതൊട്ടല്ല പത്തുനൂറായിരം
കത്തുന്നതീക്കനൽ ജ്വാലാകലാപത്തി-
നൊത്തുള്ള രത്നപ്രകാശങ്ങളങ്ങനെ
കുത്തിയൊഴുകുന്ന പുണ്യാപഗാവാരിയിൽ
തത്തിക്കളിക്കുന്ന മത്സ്യനക്രങ്ങളും
പാതാളരന്ധ്രത്തിനൊക്കും ഗുഹകളിൽ
ചേതസിമോദാൽ കളിച്ചുവസിക്കുന്ന
വേതാളപാളിയും കാളിയുംകൂളിയും
ഭൂതാളിപൂതനാജാലങ്ങളും കചിൽ;
പ്രേതാശരബ്രഹ്മയക്ഷഗണങ്ങളും
ഏതാനുമെല്ലാരും ലക്ഷവുംകോടിയും
വാതവേഗങ്ങളാം മാനുംകലകളും
മാതംഗയൂഥവും സിംഹഗണങ്ങളും
വങ്കിപ്പുലികൾ വരിയൻപുലികളും
പുള്ളിപ്പുലികൾ കരിമ്പുലിക്കൂട്ടവും
വള്ളിക്കുടിലകത്തുള്ളിൽ കടന്നങ്ങു
തുള്ളിക്കളിക്കുന്ന പുള്ളിമാൻപേടയും
കൊള്ളിക്കൊരാളും ബാണംപ്രയോഗിച്ചു
കൊല്ലുന്ന കാട്ടാളജാതിയെക്കാൺകയാൽ
ഉള്ളിൽ ഭയംപൂണ്ടുമണ്ടും മൃഗങ്ങളെ

തായെത്തിലെത്തിപ്പിടിച്ചു കടുക്കെന്നേ
വായിലാക്കിക്കൊണ്ടു പാഞ്ഞുപോകും കടു-
വായുംപുലികളും ചെന്നുവലകളിൽ
ചാടിക്കിടന്നുഴന്നീടുന്ന നേരത്തു
പാടേമുടിപ്പാനൊരുമ്പെട്ടുറച്ചുടൻ
ഓടിവന്നീടുന്നവേടൻ കണകൊണ്ടു
പാടനംചെയ്തു വധിക്കും പ്രകാരവും
പേടിച്ചൊളിക്കുന്ന ചെമ്പുലിക്കൂട്ടങ്ങ-
ളോടെ കലമ്പുവാനായ് വന്നടുത്തിടും
എട്ടടിമാനിനെപ്പെട്ടെന്നു കുന്തത്തി-
ലിട്ടുകളിപ്പിച്ചു കാട്ടാളരാജന്റെ
ചുറ്റററവിക്രമംകൊണ്ടു പുകഴ്ത്തുന്ന
കാട്ടാളരാജനും കൂട്ടരുമൊക്കവേ
വേട്ടയ്ക്കുകോപ്പുകൾ കൂട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു
കാട്ടിൽപ്പരന്നതും കണ്ടുവൃകോദരൻ.
ചെമ്പിച്ചതാടിയും മീശയും കേശവും
വമ്പിച്ചകൈകളിൽ വില്ലുംശരങ്ങളും
ചെമ്പരത്തിപ്പൂക്കണക്കെ നേത്രങ്ങളു-
മമ്പിളിപോലെ വളഞ്ഞുള്ള പല്ലുകൾ
അഞ്ജനപർവതംപോലെ ശരീരവും
ഗുഞ്ജാഫലംകൊണ്ടു കോർത്തുള്ള മാലകൾ
കുഞ്ജരന്മാരുടെ കുംഭത്തടങ്ങളെ
ഭഞ്ജനംചെയ്തങ്ങതിൽപ്പെട്ട മുത്തുകൾ
അഞ്ജസാ കുത്തിത്തുളച്ചുകോർത്തങ്ങനെ
സഞ്ജാതമായുള്ള മാലാകലാപവും

മഞ്ഞക്കുറിക്കളും മായൂരപിഞ്ഛവും
മഞ്ചാടിമാലയും മാറിൽപ്പലതരം
ഉച്ചത്തിലുള്ളോരു കണ്ഠനാദങ്ങളും
മെച്ചത്തിലുള്ളോരു വീര്യഭാവങ്ങളും
കച്ചകെട്ടിച്ചില തൊങ്ങലുംവാലു-
മിട്ടത്യന്തഘോഷമാം വേഷം ഭയങ്കരം.
കണ്ടേതരംനല്ല നായാട്ടുനായ്ക്കുടെ
കണ്ഠേഘണഘണ സംഘോഷശൃംഖല-
കൊണ്ടുമുറുക്കിപ്പിടിച്ചു പിൻഭാഗത്തു
മണ്ടിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്നിതു ചിലർ.
ബൽപ്പാകരയ്ക്കുന്ന വമ്പനും ചെപ്പക-
റുമ്പൻ വെള്ളമ്പനും മുണ്ടനുംനീളനും
ചാത്തനുംകുഞ്ഞനും പാണ്ടൻചുറണ്ടനും
ചാടിമൃഗത്തെക്കടിക്കുന്ന വെള്ളുവും
കുക്കുടത്തെപ്പിടിച്ചീടുന്ന കള്ളനും
ദുഷ്കരംമുഷ്കരനാം മുറിവാലനും
ഒക്കെയെത്തിച്ചുടൻ ബ്ബൌബ്ബൌ എന്നൊരു
ശബ്ദമക്കാടകത്തൊക്കെപ്പരന്നതേ.
വാട്ടംവെടിഞ്ഞു നായാട്ടിനടുക്കുന്ന
കാട്ടാളർതമ്മിൽ വിളിച്ചുപറകയും
കാട്ടിലെച്ചോലയിത്തോട്ടൂടെ ഓടിവാ
കൂട്ടുവില്ലമ്പുകൾനോക്കെടോപന്നിയെ
ഹാഹഹാ! ഞാനെയ്തുപന്നിയെയെന്നും ചിലർ
പൂപൂപൂ! നീയല്ലഞാനെയ്തതാണെന്നും
ഹാഹഹാ! ഹുഹുഹു! എന്നുടൻതങ്ങളിൽ

ഭീമമായൊരു കലശലെന്നേവേണ്ടു
ഭീമൻവലിയ ഗദയുമെടുത്തുടൻ
ഭീമപരാക്രമി കാനനാന്തേമുദാ;
"പന്നിത്തടിയനെൻ കൺമുമ്പിൽ വന്നെങ്കി-
ലന്നേരമെന്റമിടുക്കുകാണാമെടോ
ഒന്നില്ലൊരൻപതുപന്നിത്തടിയരെ-
ക്കൊന്നീടുവാൻ മടിയില്ല നമുക്കെടോ!
വേട്ടയ്ക്കുനല്ല മിടുക്കുള്ള നമ്മുടെ
ജ്യേഷ്ഠന്റവക്കാണമിക്കാലമൂർദ്ധാപയായ്
കേട്ടീലയോ നിങ്ങളിന്നെന്റെ ചങ്ങാതി
കെട്ടിയ പെണ്ണിനെച്ചെന്നവൻ തൊട്ടപോൾ
കൂട്ടത്തിലുള്ളവർകൂടി നിരൂപിച്ചു
ജ്യേഷ്ഠനെത്തള്ളിപ്പുറത്തിറക്കീടിനാർ,
ചാട്ടംപിഴച്ചു കുരങ്ങിനെപ്പോലവൻ
കൂട്ടംപിരിഞ്ഞെങ്ങു പോയെന്നറിഞ്ഞീലാ
എന്തെങ്കിലും കാട്ടുജന്തുക്കളെക്കൊന്നു
തന്തയ്ക്കുതിന്മാൻകൊടുക്കുന്ന നമ്മുടെ
കുന്തംമുറിഞ്ഞുപോയെന്നതു കാരണ-
മെന്തിനിവേണ്ടതെന്നറിഞ്ഞീലിങ്ങളരേ!
മാനിനെക്കൊല്ലുവാൻപോലുമൊരായുധം
ഞാനിനികണ്ടീല കള്ളമല്ലേതുമേ
മാനിച്ചു നിങ്ങൾ വേട്ടയ്ക്കുപോകുന്നതും
ഞാനിങ്ങനെ കണ്ടിരിക്കുമാറായിതു;
കൈകളും വീശിപ്പുറപ്പെട്ടതെന്തുതാൻ?
അയ്യോ! ചുമടെടുപ്പാനല്ലപോകുന്നു

മെയ്യോടു നേരിട്ടടുക്കുന്ന വൻപുലി
കയ്യോങ്ങിയാലതു മാറുമോ വേടരേ?
നോക്കെടൊ വേടരേ! നീയുമെന്തിങ്ങനെ
തോക്കെടാതെ പുറപ്പെട്ടു നായാട്ടിനു
തോക്കും പണയത്തിലാക്കിയാനമ്മാവ-
നോക്കുമ്പൊളീവകക്കൊക്കുമില്ലായുധം
കള്ളും കറപ്പും കൊതിച്ചവൻ തൻകയ്യി-
ലുള്ളതെല്ലാം വകയാക്കി പതുക്കവേ
ഉള്ളം പൊറഞ്ഞു നടന്നൊപ്പൊഴും കടം
കൊള്ളുന്നപോലെന്തു ചെയ്യാമിണങ്ങരേ!
തള്ളയുമങ്ങിവൻ പിള്ളയുമങ്ങിവൻ
പള്ളയുരിക്കഞ്ഞിപോലുമില്ലാതെയായ്
കായ്കനിതിന്നു വെള്ളം കുടിച്ചങ്ങിനെ
ചാകാതെകണ്ടു പൊറുക്കുന്നു ഞങ്ങളും;
ആകാത്തനാളിൽ പിറന്ന നാം കാലികളു
പോകാത്തതല്ലയോ കഷ്ടമെൻ വേടരേ?"
മറ്റൊരു വേടൻ പറഞ്ഞാനതു തന്റെ
കുറ്റമല്ലേതുമേ കേട്ടുകൊണ്ടീടുക
കൊറ്റിനില്ലാത്തവൻ കോപ്പു മോഹിക്കുമോ?
വറ്റിനില്ലാത്തവൻ പാൽകുടിച്ചീടുമോ?
വീട്ടിലുണ്ടെങ്കിൽ വിശന്നു ചോറുംകിട്ടു-
മൂട്ടിലും കിട്ടാ ദരിദ്രനെന്നോർക്കണം;
കാട്ടിൽകിടന്നു പൊറുക്കുന്ന നമ്മളും
വീട്ടിലിരന്നു നടക്കുന്നതേ ഗുണം;

നെല്ലും പണങ്ങളും നല്ല ഗൃഹങ്ങളും
തെല്ലുംകുറവില്ല നാടുവാണീടിനാൽ
കല്ലുംമരങ്ങളും പുല്ലും പുഴുക്കളു-
മല്ലാതെയില്ലെടോ കാടുവാണീടിനാൽ
കൊല്ലും മൃഗങ്ങടെ വായില്പിറന്നനാ-
മെല്ലാവരും വളരുന്നതു വിസ്മയം!
ചൊല്ലുന്നതപ്പോഴേ കേൾക്കാത്ത ഭൃത്യരെ
തല്ലുന്ന കാരിയക്കാരനെപ്പേടിച്ചു
കല്ലുപേറിത്തലക്കുത്തും പിടിപെട്ടു
ചെല്ലുന്നനേരത്തു കാട്ടാളമന്നവൻ
നല്ലൊരുവാക്കു പറകയില്ലെന്നല്ല
വല്ലാത്ത വല്ലായ്മയുണ്ടാകുമപ്പോഴേ
കൊള്ളിവാക്കല്ലാതെ ചൊൽകയുമില്ലവൻ
കൊള്ളാമിതില്പരമുണ്ടോരു സങ്കടം
ഉള്ളിയും മഞ്ഞളും പൂശിച്ചുമഞ്ഞങ്ങു
വള്ളിക്കുടിലകത്തുള്ളിൽ കിടക്കുന്ന
കാട്ടാളനാരി കല്പിക്കുന്ന കല്പന
കേട്ടെന്നിയേ ചോറുകിട്ടാ നമുക്കെടോ!
ചേട്ടകൾക്കൊട്ടും വെടിപ്പില്ലവരുടെ.
കൂട്ടത്തിലൊന്നില്ല നന്നെന്നു ചൊല്ലുവാൻ
കാട്ടാളനാരിയെക്കണ്ടാൽ കുളിക്കണം
കേട്ടാൽക്കലെമ്പുമേ വേടക്കു തമ്പുരാൻ
വേട്ടാളുടെ ശീലമായവക്കും വരും
വേട്ടാളരെപ്പോലെ തൻനിറമാകുവാൻ

കാട്ടാളരെപ്പോലെ മററാരുമില്ലെന്നു
കേട്ടാളുകൾക്കൊക്കെ ബോധംവരും ദൃഢം
അച്ചികൾ ദാസ്യപ്രവൃത്തിചെയ്യുന്നവൻ
കൊച്ചികൾപോയങ്ങു തൊപ്പിയിട്ടീടണം
ഉച്ചയ്ക്കുമന്തിക്കുമത്രമാത്രം കഞ്ഞി
വെച്ചുകുടിച്ചു പൊറുത്തുകൊള്ളാമിനി
പച്ചമാംസംതിന്നുതന്നെ വളൎന്നവൻ
മെച്ചമേറുമ്പുളിശ്ശേരി കൊതിക്കുമോ;
പച്ചടിച്ചാറും പരിപ്പും പണിപ്പെട്ടു
വച്ചുചമച്ചൊരു ചക്കപ്രഥമനും
പഞ്ചസാരപ്പൊടി പാലും ഗുളങ്ങളും
പഞ്ചാമൃതം നല്ല ശക്കരപ്പായസം
ഇഞ്ചിനാരങ്ങാക്കറികളുമെന്നിവ
കിഞ്ചിൽക്കൊതിക്കുമോ മാംസം ഭുജിപ്പവൻ;
മാസത്തിലെത്തി പ്രഥമൻ കുടിക്കുന്ന
ഭൂസുരന്മാരെജ്ജയിക്കുമൊരുവക
മാംസത്തിലാഗ്രഹമുള്ള പരിഷയ്ക്കു
മാസത്തിലന്നമില്ലെങ്കിലും കിംഫലം?
പന്നിയിറച്ചിക്കു തുല്യമായിട്ടുമ-
റെറാന്നില്ല മാംസത്തിലെന്നു ബോധിക്കണം
എന്നിങ്ങനെ പരാധീനംപറഞ്ഞങ്ങു
നിന്നീടിനാലങ്ങുചെണ്ടകൊട്ടും സഖേ!
ഒന്നിച്ചു നായാട്ടിനായിപ്പുറപ്പെട്ടു
ചെന്നങ്ങു കാട്ടിൽക്കരേറിക്കണകൊണ്ടു

പന്നിത്തടിയരെക്കൊന്നു കുറവുക-
ളൊന്നുംകുറയാതെ കൊണ്ടുപന്നു കണ്ടിച്ചു
നന്നായിവെച്ചു ഭുജിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ
വന്നാലുപേക്ഷിക്ക നന്നല്ലിണങ്ങരേ!
എന്നിങ്ങനെ വാക്കുഘോഷിച്ചു കാനനേ
ചെന്നു നിറഞ്ഞിതു കാട്ടാളവൃന്ദവും
ഇത്തരം വേടരും നായാട്ടുവൃന്ദവു-
മെത്തിനിറഞ്ഞൊരു ഘോഷം വനാന്തരേ.
കുംഭികളുടെ കുംഭതടങ്ങളിലമ്പുകളമ്പതുലക്ഷം
ജൃംഭിതമഥവനചരരനവധിയമ്പൊടു ഭീമസമക്ഷം
മാരികളൊടു സദൃശമെടുത്തു തകൎത്തുതിമിൎത്തുതുടങ്ങി
മാരുതനുടെ സുതനതുകണ്ടു രസിച്ചുതുടങ്ങി
ആനകൾമറിമാനുകളൊരുവകപന്നികളെ-
[ന്നിവയെല്ലാം
കാനനഭുവികരടികുലം ബഹുമഹിഷന്മാരുടെപടലം
മാനസഭയമധികമിയന്നു നടന്നുതുടങ്ങി
മാനമൊടേ സിംഹംകടുവാ കലപുലികുലബലമഖിലം
വലയിൽചിലർ ചാടിവലഞ്ഞഥ പലവക പുലി
[പന്നികളും
തലയിൽചിലർ തച്ചുതറച്ചുവിറച്ചുതിരിച്ചുതുടങ്ങി
കലഹിച്ചഥ ഝടിതിയടുത്തുകടിച്ചുപൊളിച്ചുതുടങ്ങി
കലമാനുകൾപിടികളെവേൎവിട്ടോടിയൊളിച്ചുതുടങ്ങി
പോത്തുകൾവന്നൊരുവകവനഭുവിക്രുദ്ധത്തൊരു
[കൊമ്പിന്മീതേ

കോൎത്തുടനേഝടിതിനടന്നതുപാൎത്തുഭയപ്പെട്ടൊരുവൻ
വീൎത്തുവിയൎത്തോടിച്ചെന്നൊരുകുണ്ടുകിണററിൽച്ചാടി
പേൎത്തുമരിക്കാതെ മരിച്ചതനിച്ചപെരുത്തൊരു
[ഭോഷൻ
വട്ടവായൊരുനായർപത്തുക്കെപ്പ്പടയിലൊളിച്ചോടി-
[ച്ചെന്നഥ
കട്ടവായിൻവായിൽപുക്കതുകണ്ടൊരുകുന്തക്കാരൻ
കട്ടതാകിനകോപംപൂണ്ടഥ മീശഞെറുമ്പിച്ചുടനേ
വിട്ടുഭോഷൻപാഞ്ഞുതിരിച്ചിതുതന്നുടെ ഭവനംനോക്കി
വരിയൻപുലിവലയിൽപെട്ടഥവലയുന്നതുകണ്ടുടനേ
പരിചൊടുനിജപെൺപുലിചെന്നു കടിച്ചു
[പൊളിച്ചിതു വലയും
വലയുംകെട്ടിപ്പാൎക്കുന്നവനുടെതലയുംകൊണ്ടതിവേഗം
മലയുടെഗുഹതന്നിൽപുക്കിതുപെൺപുലി
[വൻപുലിയോടും
ഇടിരവമിടയുംപടി ചടചടവെടിയും
അടവിയിലിടതിങ്ങിന കിടുകിട നടയും
പടുതരവടികൊണ്ടുടനടവുകളിടചേൎന്നൊരു
[തടവുകൾ വടിവും
തരുക്കളിൽമൃഗക്കൂട്ടങ്ങളുടെപലതരമോട്ടങ്ങളവരുടെ
[ചാട്ടങ്ങളൊരുവക
കേട്ടാൽപൊറുക്കരുതൊരുവകക്കൂട്ടങ്ങളുടെ പല
[വിളയാട്ടം

ഉലകുകളെട്ടുംപടുതരമിഹഞെട്ടുംപടിപടഘമിരട്ടും
ഇത്തരമതിഭീഷണമാകിന ഘോഷം
സത്വരമതുകണ്ടുരസിച്ചതിതോഷാൽ
ഉദ്ധതമതിയാകിന മാരുതപുത്രൻ
ഉത്തമഗിരികേറിനടന്നു പവിത്രൻ.

കായാംപൂമലക്കുള്ളിലായാസം വളക്കുന്ന
കായാ!കാർമുകിൽവൎണ്ണാമായാമാനുഷകൃഷ്ണാ!
പായാസ്സ്വമനിശംപാല്പായസപ്രിയഗോപ!
ജായാപുത്രമിത്രങ്ങളായ സാഗരംനോക്കി-
പ്പായാതെമനക്കാമ്പേ പോയാലും, മുദാഗംഗാ-
തോയത്തിൽകുളിച്ചാലും, മായകൾകുറച്ചാലും
കായാദികളിൽസ്നേഹിച്ചായാസം വരുത്താതെ
തോയജനയനന്റെ കായത്തെസ്മരിച്ചാലും,
ആമെങ്കിൽമുകുന്ദന്റെ നാമങ്ങൾജപിച്ചാലും,
നാമെന്നുള്ളൊരുഭാവം മാമകംയോഗ്യമല്ലേ
കാമിനീമണിമാരെക്കാമിച്ചു വലയാതെ
സ്വാമിതൻപാദാംഭോജം സാമോദം ഭജിച്ചാലും!
ഭീമന്റെകഥാശേഷം ശ്രീമൻകേട്ടുകൊണ്ടാലും
ധീമാന്മാക്കതുമൂലം ക്ഷേമം സംഭവിച്ചീടും.

കല്ലുംമരങ്ങളും തല്ലിത്തകത്തുകൊ-
ണ്ടുല്ലാസമോടങ്ങു ചെല്ലുന്നനേരത്തു
വല്ലീഗൃഹങ്ങളിൽ സല്ലീലയാടുന്ന
നല്ലോരു ഗന്ധവ്വമല്ലാക്ഷിമാരുടെ
സല്ലാപസാരസ്യ ഹല്ലോഹലങ്ങളാൽ

കല്ലോലവിഭ്രമംവെല്ലുന്ന കൺമുന-
ത്തെല്ലിൻെറഭംഗിയും ചില്ലിവില്ലാട്ടവും
മല്ലായുധൻ തഴയ്ക്കുല്ലൽനൽകുന്ന
ധമ്മില്ലവും ചന്ദ്രനെവെല്ലും മുഖാബ്ജവും
മല്ലികാമൊട്ടിനെത്തള്ളിയോടിക്കുന്ന
പല്ലിൻെറ ശോഭയും നല്ലോരധരവും
ജംഭാരിതന്നുടെ കുംഭിപ്രവരൻെറ
കുംഭത്തടത്തിൻെറ ഡംഭംകുറയ്ക്കുന്ന
സംഭോഗനൽകുചകുംഭങ്ങളെക്കൊണ്ടു
സംഭാവന ചെയ്തു ഗംഭീരനായുള്ള
ജംഭാരിപുത്രൻെറ മുമ്പിൽപിറന്നവൻ
വമ്പൻവൃകോദരൻ കുമ്പിട്ടുനോക്കിനാൻ
പന്തണിക്കൊങ്കമാർ പന്തി നിരക്കവേ
പന്തടിക്കുന്നതും ചിന്തുപാടുന്നതും
അന്തികേ കണ്ടൊരു കുന്തീകുമാരകൻ
സന്തുഷ്ടനായ്നിന്നു തെല്ലുനേരം മുദാ
പന്നഗസ്ത്രീകളുമപ്സരസ്ത്രീകളും
പിന്നെസ്സുരസ്ത്രീസമൂഹവും കുത്രചിൽ;
വിദ്യാധരികളുമന്യത്ര കുത്രചിൽ;
സിദ്ധനാരികളും ചാരണസ്ത്രീകളും
വീണാപ്രയോഗങ്ങൾ വേണുനാദങ്ങളും
ചേണാന്ന ഗീതഗാനങ്ങളും കുത്രചിൽ;
ചെമ്പട തോടി വരാടികളിത്തര-
മമ്പോടനേകം പ്രയോഗങ്ങളിങ്ങനെ

പാട്ടുംകളികളും പവ്ത്താന്തേ മുദാ
കേട്ടും വിലോകനംചെയ്തും ഗമിക്കുന്ന
ഭീമസേനൻ 'ഗന്ധമാദനാധിത്യകാ
ഭൂമിതന്നിൽത്തദാ നോക്കുംദശാന്തരേ
ശ്യാമളംനല്ല കദളീമഹാവനം
കോമളശ്രീപൂൎണ്ണമാശു കണ്ടീടിനാൻ;
രാമദാസൻ മഹാവീരൻ കപീശ്വരൻ
ശ്രീമഹാദേവന്റെ ബീജേന ജാതനാം
ശ്രീഹനുമാൻമുദാ വാണരുളീടുന്ന
ശ്രീമഹാപുണ്യപ്രദേശം മനോഹരം.
പച്ചക്കദളിക്കുലകൾക്കിടയ്ക്കിടെ
മെച്ചത്തിൽനന്നായ് പഴുത്ത പഴങ്ങളും
ഉച്ചത്തിലങ്ങനെ കണ്ടാൽ പവിഴവും
പച്ചരത്നക്കല്ലുമൊന്നിച്ചുകോൎത്തുള്ള
മാലകൾകൊണ്ടു വിതാനിച്ച ദിക്കെന്നു
മാലോകരൊക്കെയും ശങ്കിക്കുമാറുള്ള
ലീലാവിലാസേന നിൽക്കുന്ന വാഴകൾ
നാലുഭാഗങ്ങളിൽത്തിങ്ങിവിങ്ങിത്തദാ
ബാലാനിലൻവന്നു തട്ടുന്നനേരത്തു
കോലാഹലം നൃത്തമാടും ദലങ്ങളും
ആലോകനംചെയ്തു വിസ്മയിച്ചീടിനാൻ
കാലാത്മജാനുജൻ വീരൻ വൃകോദരൻ;

താഴത്തുഭാഗത്തു വീണുകിടക്കുന്ന
വാഴപ്പഴംകൊണ്ടു മൂടി മഹീതലം
പാഴററ പട്ടു വിരിച്ചകണക്കിനെ
വാഴയ്ക്കുചുററും പ്രകാശമുണ്ടെപ്പൊഴും
വാവലും കാക്കയും പച്ചക്കിളികളും
പ്രാവും പരുന്തും പറന്നു നടക്കുന്ന
പക്ഷികൾ വന്നിപ്പഴത്തപഴങ്ങളെ
ഭക്ഷിക്കുമാറില്ല പേടികൊണ്ടാരുമേ
രക്ഷിച്ചുപോരുന്നതാരീവനമെന്നു
സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിത്തുടങ്ങീ വൃകോദരൻ.

അതുകണ്ടു ഹനുമാനുമതുലം പ്രീതികൈക്കൊണ്ടു
മതിമാൻ മാരുതിതൻെറ മതികൊണ്ടു നിരൂപിച്ചു
"മതിമുഖിമണിതൻെറ മതിമോദം വളൎത്തുവാൻ
അതിവീരനിവൻ ഭീമനതിവേഗം ഗമിക്കുന്നു;
മനുജന്താനിവനെൻെറയനുജൻ മാരുതപുത്രൻ
ദനുജന്മാൎക്കൊരു കാലൻ മനുജാതൻ ക്ഷിതിതന്നിൽ
മരുത്തിന്നുപിറന്നോരു കരുത്തുള്ള സഹജൻെറ
കരത്തിൻെറ ബലമിന്നു തരത്തിലങ്ങറിയേണം,
അടുത്താശു ഗമിക്കാതെ തടുത്തുനിൎത്തുവാൻ കിഞ്ചിൽ
പടുതപത്തെ ശമിപ്പിച്ചാൽ കൊടുക്കാം മാൎഗ്ഗവും [പിന്നെ"
മനംകൊണ്ടിങ്ങനെ ചിന്തിച്ചനങ്ങാതങ്ങൊരു മൃത-
കുരങ്ങിൻെറവടിവായിച്ചമൎന്നു കൈകളുംകാലും
കുഴഞ്ഞുവാലുമക്കാലും മെലിഞ്ഞ കൈകളെക്കൊണ്ടു

ചൊറിഞ്ഞു രോമമെപ്പേരുകൊഴിഞ്ഞു മേനിയുംചുക്കി-
ച്ചുളിഞ്ഞു കണ്ണിനു കാഴ്ച കുറഞ്ഞു പീളയുംവന്നു
നിറഞ്ഞുതാൻ വഴിയിൽചെന്നുറച്ചു നേത്രവുംചിമ്മി-
ശ്ശയിച്ചു മൂന്നുലോകങ്ങൾക്കുജയിച്ചുള്ള മഹാവീരൻ.

തുമ്പിക്കരംകൊണ്ടുമുമ്പിൽ പലപല
വമ്പിച്ചവന്മരക്കൊമ്പുംപിടിച്ചൊടി-
ച്ചമ്പോടടുക്കുന്ന വമ്പൻകുലയാന-
ക്കൊമ്പന്റെ കൂർത്തുള്ള കൊമ്പുരണ്ടുംപിടി-
ച്ചൻപതുചുററുകളിമ്പംകലർന്നാശു
മുമ്പിൽകളിപ്പിച്ച വൻപൻ വൃകോദരൻ
കാട്ടുംതകർത്തുകൊണ്ടോട്ടംമൃഗങ്ങളെ-
ച്ചാടിക്കടിച്ചിഴച്ചോടിയടുക്കുന്ന
കണ്ഠീരവങ്ങടെകണ്ഠേ കണകൊണ്ടു
കുണ്ഠേതരംകോർത്തു മണ്ടിച്ചുമങ്ങിനെ
കെല്പോടുനല്ല കദളീവനം തന്നി-
ലുൾപ്പൂക്കുവേഗം നടന്നുതുടങ്ങിനാൻ;
ഉന്നതനാകുന്ന ഭീമസേനൻതന്റെ
പദ്ധതിതന്നിൽ മുടക്കിക്കിടക്കുന്ന
വൃദ്ധനായോരു വലീമുഖനെക്കണ്ടു
ക്രുദ്ധനായിപ്പറഞ്ഞീടിനാനഞ്ജസാ;
"നോക്കെടാ നമ്മുടെ മാർഗ്ഗേകിടക്കുന്ന
മർക്കടാ! നീയങ്ങുമാറിക്കിടാ ശഠാ!

ദുർഘടസ്ഥാനത്തുവന്നു ശയിപ്പാൻ നി-
നക്കെടൊ ശൌര്യമാണെന്തെടൊ സംഗതി
നാട്ടിൽപ്രഭുക്കളെക്കണ്ടാലറിയാത്ത
കാട്ടിൽക്കിടക്കുന്ന മൂളിക്കുരങ്ങുനീ;
ഒട്ടുംവകതിരിവില്ലാത്ത വല്ലാത്ത
കൂട്ടത്തിൽവന്നുപിറന്നു വളൎന്നുനീ
ചാട്ടത്തിൽനിന്നുപിഴച്ചുപോയോനിന്റെ
കൂട്ടത്തിൽ മററാരുമില്ലാത്തതെന്തെടോ?
പെട്ടെന്നെഴുന്നേററുപോകായ്കിലാപത്തു
പെട്ടീടുമെന്നു ധരിക്ക നീ വാനരാ!
ഇത്തരം ഭീമന്റെ ദുർഭാഷണംകേട്ടു
വൃദ്ധൻ ചിരിച്ചുപറഞ്ഞു പതുക്കവേ:
"ഏററംകയൎത്തു പറയുന്നതെന്തു നീ!
ഏററുമാറാനിനിക്കേതുമെളുതല്ല.
മററൊരുമാൎഗ്ഗമായ് പൊയ്ക്കൊള്ളണേ ഭവാൻ
കുററമില്ലിക്കുരങ്ങച്ചനെക്കാണെടോ!
കണ്ണുംതിരിയാ ശരീരം വിറയ്ക്കുന്നു
ബന്ധംപലതുണ്ടു പൊയ്യല്ല കണ്ടുകൊൾക?
കയ്യിനും കാലിനും ശക്തിയില്ലാതെയായ്
മെയ്യും തളരുന്നു പൊയ്യല്ല മാനുഷാ!
അയ്യോ! പരമാൎത്ഥമേതും ഗ്രഹിയാതെ
നീയെന്തുകാൎയ്യം തുടങ്ങുന്നുപൂരുഷ!
പാരംവലഞ്ഞു കിടക്കുന്നവർകളോ-
ടാരുമീവണ്ണം കലമ്പുമാറില്ലെടോ!

നേർവഴിവിട്ടു രണ്ടുചുവടങ്ങോട്ടു
മാറിയാലെന്തുവൈഷമ്യംനിനക്കെടോ!”
മാരുതിവൃദ്ധന്റെ വാക്കുകൾകേട്ടുടൻ
മാരുതിഭീമൻ കയർത്തുചൊല്ലീടിനാൻ
“ആരെന്നറിഞ്ഞു പറഞ്ഞു നീ വാനരാ
പാരം മുഴക്കുന്ന ധിക്കാരസാഹസം
പൂരുവംശത്തിൽ പിറന്നു വളർന്നൊരു
പൂരുഷശ്രേഷ്ഠൻ വൃകോദരനെന്നൊരു
വീരനെക്കേട്ടറിവില്ലേ നിനക്കെടോ?
ധീരനാമദ്ദേഹമിദ്ദേഹമോർക്ക നീ
നേരായമാർഗ്ഗം വെടിഞ്ഞുനടക്കയി-
ല്ലാരോടുമിജ്ജനം തോൽക്കയുമില്ലെടോ!
മാറിയില്ലെന്നുപറയുന്ന മൂഢന്റെ
മാറിൽപ്പതിക്കും ഗദാഗ്രമെന്നോർക്കണം
ഏറെപ്പറയാതെഴുന്നേററു ദൂരത്തു
മാറിക്കിടക്കനീ മർക്കടപ്രാകൃത!
സജ്ജനാചാരം പിടിപെടാത്തുള്ളൊരു
ദുർജ്ജനം നമ്മെ ദുഷിപ്പാനൊരുമ്പെട്ടു
ലജ്ജകൂടാതെ വഴിമുടക്കീടിനാ-
ലർജ്ജുനജ്യേഷ്ഠൻ സഹിക്കയില്ലേതുമേ;
ധർമ്മപ്രകാരം ഗ്രഹിയാത്ത നിന്നോടു
ധർമ്മംപറവാൻ നമുക്കെന്തു സംഗതി?
ധർമ്മപുത്രാനുജൻ ധർമ്മംവെടിഞ്ഞൊരു
കർമ്മങ്ങൾചെയ്കയില്ലെന്നു ബോധിക്കണം.”

എന്നുള്ള വാക്കുകൾകേട്ടു ചിരിച്ചുകൊ-
ണ്ടൊന്നരുൾചെയ്തു ഹനൂമാനുമിങ്ങനെ:
"നന്നെടോ! ഭീമാ, നയജ്ഞൻ ഭവാനിന്നു
ചൊന്നവാക്കെല്ലാം കണക്കിന്നുകൂടുമോ?
ധർമ്മജൻ മുമ്പായധാർമ്മികന്മാർ നിങ്ങൾ
ധർമ്മമല്ലാതൊന്നും ചെയ്യുകയില്ലയോ?
പാഞ്ചാലിയെന്നൊരു പെണ്ണിനെക്കണ്ടിട്ടു
പഞ്ചബാണാർത്തി പിടിപെട്ടഹോ നിങ്ങ-
ളഞ്ചുപേരുംചെന്നു കൈയ്ക്കുപിടിച്ചുകൊ-
ണ്ടഞ്ചാതെ വേളികഴിച്ചെന്നുകേട്ടു ഞാൻ.
അഞ്ചെങ്കിലഞ്ചും കണക്കെന്നവൾക്കൊരു
ചാഞ്ചല്യവുമില്ല തെല്ലുപോലും നിങ്ങ-
ളഞ്ചുജനത്തേയും കൺമുനത്തല്ലിനാൽ
വഞ്ചിപ്പതിന്നവൾ പോരും വൃകോദരാ!
നാലഞ്ചു ഭർത്താവൊരുത്തിക്കുതാനത്രേ
നാലുജാതിക്കും വിധിച്ചതല്ലോക്കണം.
നാലുപേർകേട്ടാൽ നിരക്കാത്തവസ്തുവീ-
വാലുള്ള വാനരന്മാൎക്കും ചിതംവരാ;
ചേട്ടത്തിയാമൊട്ടനുജത്തിയാമൊട്ടു
ചേട്ടകൾ തന്റെ കളത്രമെന്നിങ്ങനെ,
കാട്ടുന്നഗോഷ്ഠികൾ കേട്ടാൽ ചിരിയാക-
മൊട്ടും ഗുണമില്ല കുന്തീകുമാരക!
നേരായമാർഗ്ഗംവെടിഞ്ഞു നടക്കാത്ത
വീരൻവൃകോദരൻ ഞാനെന്നു നമ്മുടെ

നേരേയണഞ്ഞുപറവാൻ മടിയില്ല
നാരായണ! ശിവ! മറ്റെന്തുചൊൽവതു!
തോററീടുമാറില്ല ഞങ്ങളെന്നിങ്ങനെ
കാററിൻമകൻനീ പറഞ്ഞതും വിസ്മയം!
നൂററുപേർ നിങ്ങടെ നാടും നഗരവും
കൂററുകാരേയുമടക്കിവെച്ചീലയോ?
കാററുംമഴമഞ്ഞുമേററുകൊണ്ടെപ്പൊഴും
കാട്ടിൽകിടക്കുന്ന കൂട്ടമല്ലേ നിങ്ങൾ?
കാട്ടിക്കിടക്കുന്ന ദുർമ്മാർഗ്ഗശക്തിയാൽ
വീട്ടിൽകിടപ്പാൻ വിധിയില്ല നിങ്ങൾക്കു;
നാട്ടിൽനിന്നാശു സുയോധനമന്നനെ-
ങ്ങാട്ടിക്കളഞ്ഞതിൽപിന്നെയൊരിക്കലും
നാട്ടിൽകടപ്പാൻ കഴിയുന്നതുമില്ല.
കാട്ടിൽസുഖമെങ്കിലായതുംകോളല്ല;
കല്ലിലും പുല്ലിലും കാലേത്തറയ്ക്കുന്ന
മുള്ളിലും വള്ളികൾക്കുള്ളിലും കുണ്ടിലും
തള്ളിയലച്ചു നടക്കുന്ന നിങ്ങടെ
കള്ളകൾക്കേതും കുറവില്ല നന്നെടോ!
കള്ളത്തരംചൂതുകൊണ്ടു ദുര്യോധനൻ
തള്ളിപ്പുറത്താക്കി നിങ്ങളെത്തൽക്ഷണം,
ഉള്ളിൽഭയംപൂണ്ടുമണ്ടുന്ന നിങ്ങളെ
തുള്ളിപ്പതിന്നൊരു പെണ്ണുംപുറപ്പെട്ടു
കണ്ടവസ്തുക്കളിൽ കാംക്ഷയുണ്ടായവൾ
കൊണ്ടുവാ കൊണ്ടുവായെന്നു കല്പിക്കയും

ശണ്ഠകൂട്ടീടുമെന്നോൎത്തു ഭയപ്പെട്ടു
മണ്ടിത്തുടങ്ങും മടങ്ങാതെ നിങ്ങളും.
കണ്ടനേരംതന്നെ നിന്റെ പരാക്രമ-
മുണ്ടായ്നമുക്കെന്നറിക വൃകോദര!"
ദുർഭാഷണംകേട്ടു കോപിച്ചു ഭീമനും,
"സത്വഭാവമെല്ലാം മതിമതി വാനര,
കാഞ്ഞിരക്കായ്കളും തിന്നു മരങ്ങളിൽ
പാഞ്ഞുനടക്കും മരഞ്ചാടിമൂഢനെ
ഭഞ്ജനംചെയ്യാൻ മടിക്കുന്നു ഞാൻമുററു-
മഞ്ജനാപുത്രന്റെ ജാതിയെന്നോൎക്കയാൽ
ഭീമസേനന്റെ പരാക്രമമൊന്നുമീ
ധൂമകേതു കുരങ്ങച്ചാർ ഗ്രഹിച്ചീല
രക്ഷസ്സുകൾക്കവരനാം ഹിഡിംബന്റെ
വക്ഷസ്സുതല്ലിപ്പിളന്നു വൃകോദരൻ
രൂക്ഷതപൂണ്ട ബകനാമരക്കനെ
തൽക്ഷണം കാലന്നുകാട്ടിക്കൊടുത്തതും
കൊമ്പൻകൊലയാനത്തുമ്പിക്കരംകൊണ്ടു
വമ്പിച്ചസാലംപിളന്നു കണക്കിനെ
ഡംഭിച്ചുവന്ന ജരാസന്ധമന്നന്റെ
ജൃംഭിച്ചവിഗ്രഹം രണ്ടായ്പിളന്നതും
കിൎമ്മീരനായ നിശാചരവീരന്റെ
മൎമ്മങ്ങൾതോറും ഗദകൊണ്ടടിച്ചതും
നിൎമ്മൂലനംചെയ്തു താപസന്മാരുടെ
ധൎമ്മസംരക്ഷണംചെയ്തു വൃകോദരൻ

ഇത്ഥം പരാക്രമപ്രൌഢനാമെന്നോടു
സിദ്ധമല്ലാതൊരു വൃദ്ധപ്ലവംഗമൻ
നിർമ്മരിയാദം ദുഷിച്ചുപറകയോ!
ദുർമ്മുഖാ! പോടാ വലീമുഖ! ദുർമ്മതേ!”
അഞ്ജനാപുത്രനരുൾചെയ്തിതന്നേരം
“ഭഞ്ജനംചെയ്വാൻ മടിക്കേണ്ട നീ സഖേ!
രാക്ഷസന്മാരെക്കൊലചെയ്തു നിന്നുടെ
രൂക്ഷസന്നാഹങ്ങളിന്നെങ്ങുപോയെടോ?
ദുശ്ശാസനൻപണ്ടു ദുര്യോധനോക്തമാം
ദുശ്ശാസനംകൊണ്ടു മണ്ടിച്ചെന്നങ്ങിനെ
അഞ്ചുപേർനിങ്ങളും കണ്ടുനിൽക്കെത്തന്നെ
പാഞ്ചാലിയെച്ചെന്നടിച്ചു തലമുടി
ചുററിപ്പിടിച്ചു വലിച്ചിഴച്ചങ്ങനെ
മുററുംമഹാജനം നോക്കിനിൽക്കുംവിധൌ
മുററത്തുകൊണ്ടുചെന്നു താഡിച്ചു താഡിച്ചു
തെറെറന്നുടുത്ത പുടവ വലിച്ചഴി-
ച്ചുററമില്ലാത്തുള്ളപരാധവുംചെയ്തു
കണ്ണുമിഴിച്ചങ്ങു കണ്ടുനിന്നീടുന്ന
പൊണ്ണത്തടിയനാം നിന്റെ പരാക്രമം
കാണിക്കപോരയോ കത്ഥിക്ക വൃകോദരാ?
കാശിനുപോലും വിലപിടിയാത്ത നീ
തന്നുടെമുന്നിൽവച്ചിട്ടന്യനാം പൂരുഷൻ
തന്നുടെപെണ്ണിന്റെ വസ്ത്രംതൊട്ടുന്നേര-
മൊന്നുമനങ്ങാതെനിൽക്കയോ വേണ്ടതു?
ചെന്നങ്ങവനെ പ്രഹരിക്കയോ ഗുണം?

മിടുക്കുംഐശ്വര്യവുമെല്ലാമൊടുക്കം നാസ്തിയാം നിന്റെ
കടുപ്പം കാട്ടിലെങ്ങാനും കിടക്കുംവാനരത്തോടു
കടക്കണ്ണുംചുവത്തിക്കൊണ്ടടുക്കും വിക്രമീപല്ലും
കടിക്കും വല്ലികൾതല്ലിയൊടിക്കും പവ്വതംതല്ലി- ൬൦
പ്പൊടിക്കും പാദപങ്ങൾകിട്ടിടിക്കും വല്ലതുംചൊല്ലി-
ച്ചൊടിക്കുന്നെന്തിനു ഭീമാ?
നടപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാഞ്ഞു കിടപ്പായി നമുക്കിപ്പോൾ
ചടപ്പാംവാലിതങ്ങോട്ടേക്കെടുപ്പാൻ സാദ്ധ്യമല്ലേതും
പൊടുക്കെന്നു ഭവാൻചാടിക്കടന്നാലും നടന്നാലും
മുടിക്കുന്നെന്തിനു ഭീമാ! മുടക്കുന്നില്ലഞാൻ മാർഗ്ഗം"
പറഞ്ഞു ഭീമനും "നീയിപ്പറഞ്ഞോരുവാക്കുകളെല്ലാം
കുറഞ്ഞോരുകരുത്തുള്ളോർ പറഞ്ഞെങ്കിലഫലിയിക്കാം
മൂഢന്മാർ പലവട്ടമധിക്ഷേപങ്ങൾചെയ്താലും
വിധിപ്പാനുംചിതംപോരാ വധിച്ചാലും ചിതം പോരാ.

കരുത്തൻ മറ്റൊരുത്തൻ വന്നൊരുത്തെങ്കിൽകര
[ഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടടിച്ചുകൈപിടിച്ചുകാട്ടിലേക്കാക്കി ഗമിക്കുംഞാൻ
അതുമെല്ലാമിരിക്കട്ടെ ഫലമില്ലാമരിക്കാറായ്കി-
[ടക്കുന്ന മരഞ്ചാടിക്കിഴവനെ
മരുത്തിന്റെമകൻവന്നു മരിപ്പിച്ചെന്നതുകേട്ടാൽ
ചിരിക്കും സജ്ജനമെന്നു ധരിക്കമെക്കടത്താനേ!
കടന്നുപോകയോപിന്നൊക്കടുപ്പമായ് വരുമെന്റെ
ഗുരുവാമഞ്ജനാപുത്രൻ കരുത്തേറുംകപിശ്രേഷ്ഠൻ
ജനിച്ചോരുകുലംതന്നിൽ ജനിച്ചോരുകുരങ്ങച്ചാ
നിനച്ചാൽ നിന്നെലംഘിച്ചാലെനിക്കു പാപമുണ്ടാകും"

അതുകേട്ടു ഹനുമാനുമുരചെയ്തു കനിവോടെ ൭൦
"മതിയിൽ ശങ്കയുണ്ടെങ്കിലതുചെയ്യേണമെന്നില്ല
വഴിതന്നിൽകിടക്കുന്ന വാലെടുത്തു മാററിവച്ചു
വഴിപോലെ കടന്നാശു ഗമിക്ക ഭീമസേനാ! നീ.
കരംകൊണ്ടു വാനരത്തെത്തൊടുകനിന്ദിതമെങ്കിൽ
കരംതന്നിലിരിക്കുന്ന ഗദകൊണ്ടു മടിയാതെ
നെടുക്കംവാലെടുത്താശു പൊടുക്കെന്നു ദൂരനീക്കി
നടക്ക നീ മിടുക്കു! വേർപെടുക്ക ദുർഘടമെല്ലാം."
പറഞ്ഞുപാണ്ഡവനപ്പോൾ കുറഞ്ഞൊന്നുനിരൂപിച്ചു
"മറിച്ചുനീക്കുമന്നേരം മുറിഞ്ഞുപോകയില്ലല്ലീ?"
"മുറിയുന്നെന്തെടോ നിന്റെ ഗദയോ നമ്മുടെവാലോ?
അറിയാഞ്ഞിട്ടുചോദിച്ചനരിശമുണ്ടാകവേണ്ടാ"
"കടുത്ത പർവതം തല്ലിപ്പൊടിച്ചു ഭസ്മമാക്കുന്ന
കടുത്ത മൽഗദാദണ്ഡം തടുത്ത വൈരികളില്ല
കൊഴിഞ്ഞുരോമവുമൊട്ടു കൊഴിഞ്ഞുഭൂമിയിൽവീണു
ഇഴഞ്ഞുമേവിനനിന്റെ കിഴിഞ്ഞ വാലിനുഭംഗം
ഭവിക്കുമെന്നതുകൊണ്ടു മടിക്കുന്നു മഹാഭോഷാ!
ചെവിക്കു പുത്തരിയായിട്ടുരയ്ക്കാത്ത ചില വസ്തു
ശ്രവിക്കുമ്പോളെനിക്കുള്ളിൽ ജ്വലിക്കുംകോപമാംവഹ്നി
ദഹിക്കുംനിന്നുടെദേഹം സഹിക്കാമോ നിനക്കിപ്പോൾ."

ഇത്ഥംപറഞ്ഞതിക്രുദ്ധനാംപാണ്ഡവൻ ൭൧
നക്തഞ്ചരാരാതിദാസന്റെ പൃഷ്ഠാഗ്രം
ഉത്തുംഗമാകും ഗദകൊണ്ടുപൊക്കുവാ-
നത്യന്തവേഗേന ചെന്നടുത്തീടിനാൻ

ദീർഘംപെരുത്തോരു പുച്ഛംഗദകൊണ്ടു
പൊക്കുവാനായിപ്രയത്നംതുടങ്ങിനാൻ
രണ്ടുകരങ്ങളെക്കൊണ്ടുപിടിച്ചുടൻ
രണ്ടുമൂന്നാട്ടഹാസം മുഴക്കിഗദ-
കൊണ്ടുടൻതിക്കിക്കലുക്കിപ്പലവിധം
കൊണ്ടുമിളക്കം തരിമ്പില്ല വാലിനു
നീണ്ടുതടിച്ചോരു പുച്ഛാഗ്രഭാഗത്തു
രണ്ടുരോമംപോലുമെങ്ങുമിളകീല
വേണ്ടുംപ്രയോഗങ്ങളെല്ലാം പ്രയോഗിച്ചു
വേണ്ടുവോളം നാണവുംകെട്ടു മാറിനാൻ
ഇക്കരങ്ങളാലിവൻെറ പുച്ഛം ഗദകൊണ്ടു
പൊക്കുവാൻമേലാതമുക്കെന്നു വന്നല്ലോ
ദിക്കുകളെല്ലാം ജയിച്ചുള്ള ഭീമൻെറ
വിക്രമമിപ്പോൾ ഫലിക്കാത്തതെന്തഹോ!
തെറ്റന്നൊരുത്തൻെറ മായാപ്രയോഗമോ,
മുറ്റും ഫലിക്കാത്തതെന്തുവാൻ മൽബലം?

കാറ്റിൻമകനൊരു മർക്കടൻതാനോടു
തോറ്റുപോമെന്നതു കേൾക്കുന്നനേരത്തു
നൂറ്റുവർനമ്മെപ്പരിഹസിച്ചീടുമേ
കുറ്റുകാർപിന്നെപ്പരിഹസിക്കുംദൃഢം
മുറ്റുമിതിക്കിനി ലജ്ജാവിച്ചിരിപ്പതി
നൊട്ടുംകൊതിയില്ല വല്ലതെന്നാകിലും
മുഷ്ടികൾകൊണ്ടു മുതുകൻകരങ്ങൾെറ
നഷ്ടിവരുത്തും കരുത്തുള്ള പാണ്ഡവൻ
പെട്ടെന്നു ജീവൻ കളവാൻ മടിയില്ല

കഷ്ടമീബദ്ഭീമനിളപ്പെട്ടിരിക്കുമോ!”
ഇത്തരം ചിന്തിച്ചു കോപിച്ചുറച്ചുടൻ
സത്വരം പാഞ്ഞടുത്തു വൃകോദരൻ.
“നോക്കെടാ മർക്കടാ! മായപ്രയോഗങ്ങൾ
ഉൾക്കൊണ്ടാടോപം തുടങ്ങുന്നനിന്നുടെ
മുഷ്കുകളെല്ലാം ശമിക്കും ഭ്രമിക്കാതെ
മുഷ്കരിഭാണ്ഡയുദ്ധം തുടങ്ങീടിനാൽ,
ഇക്കണ്ടനമ്മെത്തടുത്തുനിൽക്കാമെന്നു
ധിക്കാരമല്ലയോ വാടാ! വലീമുഖ!
വക്കാണമേശുന്ന നേരം ധൃതിപ്പെട്ടു
വെക്കം മരക്കൊമ്പു പാറുമാറായ നിൻ-
ഗൂഢപ്രയോഗങ്ങൾ നമ്മോടുപാറുമോ?
മൂഢത്വമങ്ങുനീ വെച്ചേച്ചു വാനരാ!
കൂടപ്രയോഗം തുടങ്ങുംവിധൌ നിന്റെ
ഗൂഢപ്രയോഗം ഫലിക്കാതെയാവരും
കണ്ടുപഠിച്ചതും കേട്ടുപഠിച്ചതും
കൊണ്ടുഫലിപ്പിപ്പനെന്നു ചിന്തിച്ചുനീ
തണ്ടുതപ്പിക്കൊണ്ടു നേർത്തുവന്നാലിങ്ങു
കണ്ടുകൊള്ളാമിന്നു വൈദഗ്ദ്ധ്യമൊക്കവേ;
പണ്ടൊരുനാളും പ്രയോഗങ്ങളിങ്ങനെ
കണ്ടറിവില്ലെന്നു തോന്നിപ്പുനിന്നു ഞാൻ;
കണ്ടാലറിവാൻ സമർത്ഥനല്ലെങ്കിൽനീ
കൊണ്ടാലറിയുമതിനില്ല സംശയം.
വേണ്ടാസനംനീ തുടങ്ങുകകാരണം
വേണ്ടിവന്നു ചില ദുർഭാഷണങ്ങളും

മന്ത്രസേവാബലംകൊണ്ടോ നിനക്കെന്റെ
മാർഗ്ഗംതടുക്കുവാൻ ശക്തിയുണ്ടായതും
മന്ത്രവും തന്ത്രവും മററുള്ളവിദ്യയും
മാരുതപുത്രനോടേതും ഫലംവരാ.
ക്രന്നൻമടിച്ചെന്നാൽ ഗോപുരംകുത്തുമോ
വാനരന്മാരെന്തു കാട്ടുന്നതമ്മോട്ട്?
വാനരാ! നില്ലെന്നടുക്കുന്നനേരത്തു വൃ ൩൦
വാലുമുയർത്തിപ്പറക്കും കുരങ്ങുകൾ;"
ഇത്തരംഭീമന്റെ ദുർഭാഷണംകേട്ടു
വൃദ്ധൻചിരിച്ചുപറഞ്ഞു പതുക്കവെ:—
"മർക്കടനെന്നുനീ ധിക്കരിക്കേണ്ടടോ,
മർക്കടന്മാരിലും മുഷ്കരന്മാരുണ്ട്
പണ്ടൊരു മർക്കടനല്ലയോ പംക്തി
കണ്ഠനെന്നുണ്ടായ നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനെ
വാലുകൊണ്ടാശു വരിഞ്ഞുകെട്ടിക്കൊണ്ടു
നാലുസമുദ്രങ്ങൾ ചാടിക്കടന്നതും
മറെറാരു ദേഹം മഹാവാരിരാശിയെ വൃ ൪൦
സത്വരം ചാടിക്കടന്നുചെന്നഞ്ജസാ,
ശങ്കകൂടാതെ നിശാചരവീരന്റെ
ലങ്കയിൽപുക്കു ഭയങ്കരന്മാരായ
കിങ്കരന്മാരെപ്പലരെ വധിച്ചതും
തൻകേളികാനനം തല്ലിത്തകർത്തതും
ഹുങ്കാരമോടുരണത്തിന്നടുത്തൊരു
ലങ്കേശപുത്രന്റെ കണ്ഠംമുറിച്ചതും

പങ്കേരുഹാക്ഷിയാം വൈദേഹിതന്നുടെ
സംക്ലേശമെല്ലാം പറഞ്ഞുകളഞ്ഞതും
യുദ്ധത്തിനെത്തിയ നക്തഞ്ചരേന്ദ്രന്റെ വൃം
തേത്തിലാമ്മാറു ചാടിയോടിക്കൊണ്ടു
ചണ്ഡമായുള്ളോരു പാണിസ്ഥലംകൊണ്ടു
ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളിൽ താഡനംചെയ്തതും;
മാനമുള്ളാളുകൾ നമ്മുടെജാതിയിൽ
ഞാനറിയുന്നു പലരുണ്ടു പാണ്ഡവാ!
മർക്കടൻ മർക്കടനെന്നതിങ്ങിനെ
ധിക്കരിയാതെ ഗമിക്കനെല്ലസഖേ!"
എന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞു വൃകോദര-
''നെന്നുടെസ്വാമി ഗുരുനാഥനഗ്രജൻ
ശ്രീരാമദാസൻ പവനാത്മജനത്രേ വൃന്ദം
ശ്രീഹനുമാൻ മഹാവീര്യപരാക്രമൻ
അദ്ദേഹമെങ്ങു ഭവാനെങ്ങുമാഹന്ത!
ദുർദ്ദേഹവൃദ്ധപ്ലവംഗ! മതി മതി!
പക്ഷീന്ദ്രനുണ്ടു ഗരുഡനെന്നോർത്തിട്ടു-
മക്ഷികൾക്കുട്ടം മദിക്കുംകണക്കിനെ
ശ്രീരാമദാസന്റെ വംശേജനിക്കയാൽ
പാരംനിനക്കുമഹംഭാവമിങ്ങിനെ."

ഉദ്ധതമതിനരപതിതന്നുടെ വാക്കുകൾകേട്ടു
ബുദ്ധിയിലതികനിവുകലർന്നു കുതുകമിയന്നു ഹനുമാൻ,
വർദ്ധിതതരധവളഹിമാചലസന്നിഭതുംഗശരീരൻ വൃം
നെട്ടുതാകിനകൊടിമരമെന്നകണക്കെ തടിച്ചൊരുവാലും
തുടുതുടനയനങ്ങളുമമ്പൊടു ചെമ്പുകിടാരംപോലെ.

കുടിലാകൃതിശശികലപോലെവിളങ്ങിന ദന്തകദംബം
ചടുലസ്ഫുടസടകളുമിടകലരുന്ന ഭയങ്കരമുഖവും
പരിഘത്തൊടുപടപൊരുതീടിനപൃഥുതരകരദണ്ഡയുഗം
കരതലനഖനികരനികായവുമുല്ക്കടകണ്ഠമകുണ്ഠം
ഗിരിവരസമമാകിന മാറിടമുരുതരമുദരമുദാരം
ഉരുതരകടിതടമഥതുടകളുമുടമയിലതിഗംഭീരം
ലങ്കാപുരഗോപുരമതിലുതകത്തോരു ജംഘായുഗളം
കിങ്കരകുലമിടിപൊടിയാക്കിന പടുതരമടിമലർവടിവും
ശങ്കര! ശിവ! ഭുവനഭയങ്കരമാകിന വിപുലശരീരം
ശശധരനിഭധവളമതിങ്ങനെ വിരവൊടുകാട്ടീഹനൂമാൻ
ഉൽക്കടകടുദീർഘധ്വനിനാദവുമത്ഭുതകിലുകിലരവവും
മർക്കടകുലമകുടമഹാമണിതന്നുടെ തടിയുടെവടിവും
കർക്കശതരകരചരണാദികളും ഭീഷണവേഷവിശേഷം
മുഷ്കരമതുമൂന്നുജഗത്തിലുമുത്തമമെത്രവിചിത്രം!
അംബരതലമൊക്കെനിറഞ്ഞുകവിഞ്ഞു വിളങ്ങിനരൂപം
അംബുധിയുടെ ലംഘനസമയസമുദ്ധൃതമെന്നതുപോലെ
വെണ്മയിലൊരു വിന്ധ്യമഹാചലശിഖരമതെന്നകണക്കെ
കണ്മിഴികളിലമ്പൊടുകണ്ടു വിരണ്ടുവൃകോദരവീരൻ വൻം
എന്തൊരുമറിമായമതിങ്ങനെ സംഗതിവന്നതിദാനീം
എന്തിനിഞാനിഹചെയ്യേണ്ടതുമെന്തൊരുവിസ്മയമേവം
ചിന്തയിലുടനിങ്ങിനെതിങ്ങിന തീവ്രതരംഭയമോടേ
കുന്തികുമാരൻവിരവൊടു പരവശഭാവമിയന്നതദാനീം
ലക്ഷണമതുകേട്ടു ധരിച്ചു തെളിവൊടുകണ്ഠദശായാം
തൽക്ഷണമുളവായിതുചേതസി മൽഗുരുഹനുമാൻതന്നെ

ലക്ഷ്മണപൂർവ്വജന്റെഭക്തശിരോമണിമാരുതിവീരൻ
രാക്ഷസകുലശലഭഹുതാശനനിത്ഥമറിഞ്ഞഥഭീമൻ.
„ജയജയജയ! ജനകസുതാപതിദൂത! മഹാഗുണരാശേ!
ജയജയ! ജയ! ജാനകിമാനസസരസിജസവിതൃമഹാത്മൻ!
ജയജയജലരാശിവിലംഘിന, ജയജയജഗതീബന്ധോ,
ജയജയ ഹനൂമന്നിതിനുതിയോടെവീണു വണങ്ങിപദാ
[ന്തേ.
വാനരകുലവീര! വരഗുരുളകധീര! വാരിധിഗംഭീര!
വരഗുണഗണസാര! നിശിചരകുലകാല!
നിസ്സ്പൃതമരണവിലോല! നിരുപമകുലശീല!
താഡിതദശവദന! തരുനികരകൃതസദന!
പാടലസുമവദന! പുരഹരരിപുദഹന
നിൻതിരുവടിയുടെ പദയുഗള-
ച്ചെന്തളിരതികരുണം, ഇഹശരണം
ചിന്തയിലിടമിനിവിളയാടുക ൻഹം
ചിതമൊടുതവചരണം ശരണം”

ഇത്ഥംവണങ്ങിസ്തുതിക്കുന്നഭീമന്റെ
ഹസ്തങ്ങൾരണ്ടും പിടിച്ചുകപീശ്വരൻ
നക്തഞ്ചരാസ്ത്രങ്ങളേറ്റുവട്ടുകെട്ടി
വിസ്താരമായുള്ള തന്നുടെമാറത്തു
ചേർത്തുപുണർന്നുകൊണ്ടാപാദമസ്തകം
പേർത്തുപേർത്താശ്രുതലോടിക്കരംകൊണ്ടു
മൂർദ്ധാവുതൊട്ടങ്ങനെഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ
മാർത്താണ്ഡശിഷ്യനാം മർക്കടാധീശ്വരൻ;

ഭീമസേനാ! മഹാവീരാ! ധരിക്കനീ
രാമഭദ്രസ്വാമിതന്നെയും ധ്യാനിച്ചു
താമസംകൂടാതെ പോയാലുടൻനിന്റെ
കാമസംപ്രാപ്തിക്കു ബാധയില്ലെന്നുമേ,
രാമായണംകഥ കേട്ടുകൊൾക ഭവാൻ
ആമോദമോടെ ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞിടാം
സാമോദമൊന്നിതുകേട്ടുകൊണ്ടീടുക
ക്ഷേമോദയംരാമഭദ്രലീലാമൃതം
മാർത്താണ്ഡവംശേ ദശരഥൻതന്നുടെ
പുത്രനായ്വന്നുപിറന്നു നാരായണൻ
ഉത്തരകോസലത്തിങ്കലയോദ്ധ്യയെ-
ന്നുത്തമശ്രീരാജധാനിയിൽമേവുന്ന
കൌസല്യതന്നുടെ പുത്രൻ രഘൂത്തമൻ
കൈകേയിതന്നുടെ പുത്രൻ ഭരതനും
തത്രപിന്നെസ്സുമിത്രാത്മജൻ ലക്ഷ്മണൻ
ശത്രുഘ്നനും നാൽവരിങ്ങനെജാതരായ്.
അത്രാന്തരേ വിരവോടുവിശ്വാമിത്ര
സത്രംമുടക്കുന്ന ദുഷ്ടരെക്കൊല്ലുവാൻ
വില്ലുംശരവുമെടുത്തു പുറപ്പെട്ടു
തെല്ലുംമടിയാതെ താനുമനുജനും
കാടകംപുക്കൊരു നേരത്തുവന്നൊരു
താടകയെക്കൊലചെയ്തു രഘൂത്തമൻ
സിദ്ധാശ്രമംപുക്കു നിൽക്കും വിധൌതത്ര
ബദ്ധാവധാനമഖം മുടക്കീടുവാൻ

വന്നസുബാഹുപ്രമുഖവൃന്ദങ്ങളെ –
ക്കൊന്നുടൻ യാഗവും രക്ഷിച്ചു രാഘവൻ
ചെന്നങ്ങഹല്യയ്ക്കു മോക്ഷംകൊടുത്തുടൻ
പിന്നെജ്ജനകന്റെ മന്ദിരം പ്രാപിച്ചു
ത്ര്യംബകംപശുപതിവില്ലങ്ങുതന്നുടെ
കൈയിലെടുത്തുകുലച്ചു മുറിച്ചുടൻ
സീതാവിവാഹവുംചെയ്തുമുദാ തന്റെ
സോദരന്മാരും വിവാഹംകഴിച്ചിതു;
മാർഗ്ഗത്തെവന്നുതടുത്തു കടുത്തൊരു
ഭാർഗ്ഗവരാമനെക്ഷിപ്രം ജയിച്ചുടൻ
സാകേതമന്ദിരം പുക്കുടൻ സീതയാ-
സാകംവസിച്ചു സുഖിച്ചു രഘൂത്തമൻ;
ഭവ്യനായുള്ള ദശരഥപുത്രനു
യൌവനരാജ്യാഭിഷേകവും ഭാവിച്ചു
ദൈവബലേന മുടക്കിനാൾ കൈകേയി
കൈവല്യശീലൻ പുറപ്പെട്ടു കാനനേ;
പ്രാപിച്ചു സൌമിത്രി സീതാസമേതനായ്
ഭൂപാലനന്ദനൻ ഭൂപൻ മഹാരഥൻ.

ധരിച്ചുവല്കലംപിന്നെപ്പിതിച്ചുചെഞ്ചിടാഭാരം
തിരിച്ചുമൂവരും ഗംഗാതരിച്ചു ചിത്രകൂടത്തിൽ
വസിച്ചുകാന്തികൾകൊണ്ടുല്ലസിച്ചു മൂവരുമപ്പോൾ
ഗ്രഹിച്ചുദേവലോകത്തെ ഗമിച്ചുതാതനെന്നിത്ഥം
വഹിച്ചുതല്പദാംഭോജേ പതിച്ചോരു ഭരതനെ
തനിച്ചു പാദുകംനൽകിയയച്ചിട്ടത്രിയെച്ചെന്നു

നമിച്ചുദണ്ഡകാരണ്യേവസിച്ചു രാഘവൻ തത്ര
മതിച്ചോരുവിരാധനെ വധിച്ചുമാമുനിമാരെ
സ്തുതിച്ചുതീൎത്ഥവുമാടി നടന്നുഘോരകാന്താരേ ൯൦
കടന്നുമെന്നഗസ്ത്യൻെറ ഗൃഹത്തിലങ്ങകംപുക്കു;
ഉടനെവന്ദനംചെയ്തു പരിചോടെ മുദാ ഗോദാ-
വരിതീരെ വസിക്കുമ്പോൾ വരിപ്പാനാഗ്രഹത്തോടെ
വരുന്നശൂൎപ്പണഖേടെ മുലയുംമൂക്കുമൂക്കേടെ
കരവാൾകൊണ്ടുടനാശു ഛേദനംചെയ്തു സൌമിത്രി
കരഞ്ഞുശൂൎപ്പണഖപോയ് ഖരൻതന്നോടറിയിച്ചു;
ഖരനും ദൂഷണൻതാനും കരുത്തുള്ളത്രിശിരാവും
പരന്ന വൻപടയുമായ് വരുന്നനേരമേ രാമൻ
കടുത്തസായകം ചാലേതൊടുത്തുരാഘവൻവേഗാൽ
അടുത്തരാക്ഷസന്മാരെക്കെട്ടുള്ളകാലന്നുക്കാക്കി; ൯൫
അതുകേട്ടു ദശഗ്രീവനതിലേററം കയൎത്താശു
ചതിപ്പാനായ് പുറപ്പെട്ടു മുനിവേഷമവൻപൂണ്ടു.

അമ്മാമനാകുന്ന മാരീചനെച്ചെന്നു
പൊന്മാൻവടിവാക്കി വിട്ടുദശാനനൻ;
സമ്മോഹമുണ്ടാക്കി രാമൻെറ പത്നിക്കു
തന്മായകൊണ്ടാശു വേറാക്കിവേഗേന
മട്ടോൽമൊഴിയായ സീതയെത്തൽക്ഷണം
കട്ടുരഥത്തിൽക്കരേറിഗ്ഗമിക്കുന്ന
ദുഷ്ടനെച്ചെന്നു തടുന്ന ജടായുവെ
വെട്ടിവധിച്ചു കളഞ്ഞുദശാനനൻ ൧൦൦
ചട്ടററലങ്കാപുരത്തെപ്രവേശിച്ചു

കഷ്ടമദ്ദേവിയെത്തത്ര വെച്ചീടിനാൻ.
മാരീചമാനിനെക്കൊന്നൊരു രാഘവൻ
തൽപ്രാണദേവിയെക്കാണാഞ്ഞുഖിന്നനായ്
തമ്പിയോടൊന്നിച്ചു തേടിനടകൊണ്ടു
വമ്പിച്ചകാനനേ വന്നു ചരിച്ചൊരു
വമ്പനാം ഗൃദ്ധ്റനെ സംസ്കരിച്ചീടിനാൻ.
കമ്പംവെടിഞ്ഞുകബന്ധനേയുംകൊന്നു
സമ്പന്നമോദം ശബരിക്കുമോക്ഷവും
സംഭാവനംചെയ്തു താനുമനുജനും
പമ്പകടന്നു നടന്നുവരുംവിധൌ
വ്യഗ്രതകൂടാതെ ഞാൻ ചെന്നുവന്ദിച്ചു-
നുഗ്രഹം വാങ്ങിമഹാഗിരിതന്നുടെ
അഗ്രവല്ലരെഭയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന
സുഗ്രീവനോടൊത്തു സഖ്യവുംചെയ്യിച്ചു
ഉഗ്രങ്ങളായുള്ള സാലങ്ങളുംമുറി-
ച്ചുഗ്രനാം ബാലിയെബ്ബാണേന രാഘവൻ
നിഗ്രഹിച്ചമ്പോടുരാജ്യപ്രഭുത്വവും
സുഗ്രീവനാക്കിക്കൊടുത്തു വാഴിച്ചിതു.
ദിക്കുകൾനാലിലും ജാനകീദേവിയെ
ചിക്കെന്നുതേടുവാനായിപ്പുറപ്പെട്ട
മർക്കടന്മാരുടെ കൂട്ടമങ്ങായതിൽ
തെക്കോട്ടുതേടുവാൻ ഞാനും പുറപ്പെട്ടു
അക്കടൽചാടിക്കടന്നു വൈരിക്കെന്ന-
രക്കന്റെ ലങ്കാപുരത്തേയും പ്രാപിച്ചു
മൈക്കണ്ണിമാർമിഴിയാളെയും കണ്ടുഞാൻ

തൃക്കാഴ്ചവച്ചിതുരാമാംഗുലീയകം
ചൊൽക്കൊണ്ട രാമദേവൻെറ കൃപകൊണ്ടി-
തൊക്കെയും സാധിച്ചുഞാനും വൃകോദരാ.

മേടിച്ചുചൂഡാമണി ഒടിച്ചുകല്പകവൃക്ഷം
മുടിച്ചുകാനനമെല്ലാം പൊടിച്ചുരാക്ഷസന്മാക്കി-
ട്ടടിച്ചുമേഘനാദൻതാൻ പിടിച്ചുമൽക്കരംകെട്ടി-
പ്പിടിച്ചുരാവണൻമുൻപിൽഗമിച്ചുരാക്ഷസൻകണ്ടു
ചിരിച്ചുനമ്മുടെവാലും കരിച്ചുവൈരികളും വ-
ന്നടുത്തു ഞാനമപ്പോൾ വാലെടുത്തു മാളികയ്ക്കു തീ-
കൊടുത്തു സംഭ്രമമൊന്നു കടുത്തു സംപ്രഹാരത്തി-
ന്നടുത്തു വന്നവൎക്കെല്ലാം കടുത്തു ദുഷ്ടരെ നാണം-
കെടുത്തു ലങ്കയുംചുട്ടു കരിച്ചുഭസ്മമാക്കിക്കൊ-
ണ്ടമൎത്തുവൈരിവൃന്ദത്തെ യമത്തിവച്ചുഞാമ്പോന്നു
സമസ്തമങ്ങറിയിച്ചു പോരിനായിപ്പുറപ്പെട്ടു
പാരാതെകപിശ്രേഷ്ഠന്മാരോടുമൊരുമിച്ചു
വീരപുംഗവൻരാമൻ വാരിധിതടേചെന്നു
ഭൂരിസേനയും താനും പാരാതെ പടവീടുമാദരാലുറപ്പിച്ചു.
അന്നേരം വിഭീഷണൻ ചെന്നു രാമനെക്കണ്ടു
വന്ദിച്ചു കപികളോടൊന്നിച്ചു വസിപ്പിച്ചു
ഏതുമേ മടിയാതെ സേതുബന്ധനംചെയ്തു
യാത്രക്കാൎക്കൊരുധൂമകേതുവായതുംപിന്നെ
സാധുക്കൾക്കൊരുമുക്തിഹേതുവായതും രാമ-
സേതുവെന്നതിനിപ്പോളേതും സംശയമില്ല;
ലംഘിച്ചു സമുദ്രത്തെ ലങ്കയിലകംപുക്ക

ശങ്കിച്ചുവരുന്നൊരു ലങ്കാവാസികളെല്ലാം
രൂക്ഷതപെരുകുന്ന രാക്ഷസഭടന്മാരും
തെല്ലും താമസിക്കാതെ വില്ലും കുന്തവുംവാളും
കല്ലും വൃക്ഷവുംക്രൂരത്ത പല്ലുമെന്നിവകൊണ്ടു
തല്ലും തങ്ങളിലപ്പോളോരോ മല്ലും തല്ലലും വെട്ടും
കൊല്ലുന്നുണ്ടുഞാനെന്നു ചൊല്ലും ശണ്ഠയുമേററം
കുത്തുകൊണ്ടൊരോക്കൂട്ടം ചത്തുഘോരമായുള്ള
യുദ്ധമിങ്ങനെക്കൂട്ടി വൃദ്ധന്മാരതിൽചിലർ
ഉത്തരരതിൽ ചിലരുദ്ധപമായതുനേരം
ധൂമ്രാക്ഷൻ മകരാക്ഷൻ യൂപാക്ഷൻപൃഥുകായൻ
താമ്രാക്ഷൻ വിരൂപാക്ഷൻ ശോണിതാക്ഷനുംപിന്നെ-

കുംഭൻനികുംഭനകമ്പനനെന്നുള്ളൊരു
വമ്പടമുമ്പാം നിലിമ്പാരിവൃന്ദവും
കുംഭോദരൻമേഘനാദനമെന്നുള്ള
കുംഭീന്ദ്രവിക്രമന്മാരായവൈരികൾ
സമ്പ്രഹാരാന്തേമരിച്ചു ദിവംപുക്ക
സംഭ്രമത്തോടെ പുറപ്പെട്ടു രാവണൻ
രാവണൻകണ്ഠങ്ങൾ പത്തും കണകൊണ്ടു
രാഘവൻ കണ്ടിച്ചു കണ്ടിച്ചുപിന്നെയും
കുണ്ഠതയെന്നിയെവന്നടുക്കും-ദശ ൧൦൬൦
കണ്ഠനെ ബ്രഹ്മാസ്ത്രമാകുന്ന സായകം
കൊണ്ടുവധിച്ചു പതിപ്പിച്ചുഭൂമിയിൽ
കണ്ടുസ്തുതിച്ചു വണങ്ങിസുരന്മാരും
അണ്ടർകോൻതാനും സുരസ്ത്രീകളുംവന്നു
വേണ്ടുംവിധം പ്രശസ്തം പ്രശംസിച്ചിതു

ഇങ്ങനെസാധിച്ചു സാദ്ധ്യങ്ങളൊക്കെയും
തിങ്ങിനമോദേന രാമഭദ്രസ്വാമി.
ലങ്കാധിരാജൻ വിഭീഷണൻതാനെന്നു
പങ്കേരുഹാക്ഷനും കല്പിച്ചുസീതയെ
വഹ്നിപ്രവേശേന ശുദ്ധയാക്കിക്കൊണ്ടു
ധന്യമാം പുഷ്പകമേറിപ്പുറപ്പെട്ടു
തന്നുടെ സാകേതമന്ദിരംപ്രാപിച്ചു
പട്ടാഭിഷേകവും സാധിച്ചുമന്നിടം
ഇഷ്ടിയിൽരക്ഷിച്ചുവാഴുന്നകാലത്തു
ലോകാപവാദേന സീതയെക്കാനനേ
ശോകേനസംത്യജ്യലോകാദിനായകൻ
വിശ്വമെല്ലാം വെളുപ്പിച്ചുകീർത്ത്യാപരം
വിശ്വവീരൻ മമ സ്വാമിരഘൂത്തമൻ
അശ്വമേധമഖം ചെയ്യും ദശാന്തരേ
വൈദേഹിപെററതേ രണ്ടുശിശുക്കളെ
സാദരമന്നുതൽബാലകരോടൊന്നിച്ചു
വാല്മീകിമാമുനിശ്രേഷ്ഠനും വന്നുടൻ
നാരായണകഥകേൾപ്പിച്ചുമാമുനി;
ഗീരിനാൽരാമനെ വന്ദിച്ചനന്തരം
വണ്ടാർകുഴൽമണിവൈദേഹിവഹ്നിയിൽ
രണ്ടാമതുംപ്രവേശിപ്പാൻനിയോഗിച്ചു
കൊണ്ടാടിയീലവൾ, ഭൂമിപിളന്നാശു
തണ്ടാരിൽമാതുതാൻ പാതാഴിപുക്കിതു;
അന്തകൻതാനതുനേരമയോദ്ധ്യയിൽ
അന്തണവേഷംധരിച്ചുവന്നാദരാൽ

മന്ത്രിച്ചുപോയതുനേരത്തുസൌമിത്രി
യന്ത്രിച്ചുമണ്ടിവൈകുണ്ഠംപ്രവേശിച്ചു
വെക്കം ഭരതനുംശത്രുഘ്നനും ശംഖ-
ചക്രങ്ങളായിച്ചമഞ്ഞൊരനന്തരം
നമ്മോടുയാത്രയും ചൊല്ലിരഘൂത്തമൻ
നിൎമ്മായവിഷ്ണുസ്വരൂപം ധരിച്ചുടൻ
പാലാഴിപുക്കുഫണീന്ദ്രതല്പേമുദാ
ത്രൈലോക്യനാഥൻവസിപ്പൂ വൃകോദര!
ഞാനുംവിഭീഷണൻജാംബവാൻതാനുമീ
മൂന്നുപേരിങ്ങനെ ശേഷിച്ചുഭൂമിയിൽ,
മററുള്ളവാനരന്മാരുമയോദ്ധ്യയിൽ
പെററുവളൎന്നോരു നാനാജനങ്ങളും
തെററെന്നുദേഹംവെടിഞ്ഞു ദേവാലയം
പററിസുഖിച്ചുവസിക്കുന്നുസാദരം.
ഇക്കഥാകൎണ്ണനം ചെയ്യുംജനങ്ങൾക്കു
ദുഃഖങ്ങളെല്ലാമകന്നുപോമത്രയ-
ല്ലുൾക്കാമ്പിലുംജ്ഞാനമുണ്ടാംവൃകോദര,
നീക്കമില്ലേതുമേ മാതൃഗൎഭേ ചെന്നു
പുക്കുപിറന്നുവളൎന്നുമരിക്കുമി-
ദുഷ്കൎമ്മയോഗവുംചേർപെടാ സംസാര-
മാൎഗ്ഗങ്ങളുംവിട്ടുമാനന്ദസുന്ദര-
സ്വൎഗ്ഗംഗമിക്കും രഘുപ്രവീരൻതന്റെ
സൽകഥാസംവാദമുള്ളവണ്ണംതന്നെ
കേൾക്കുന്നവൎക്കും ധരിക്ക വൃകോദര!

പൊയ്യൊല്ലാംകനീയിനി ഭീമസേനാ ഭവാൻ
മൈക്കണ്ണിയാളുടെ മോദംവരുത്തുക.
ചൊൽക്കൊണ്ട കല്യാണസൗഗന്ധികങ്ങളെ
കൈക്കലാക്കിക്കൊണ്ടുപോകെടോ പാണ്ഡവ!
അക്കുസുമങ്ങളും വിത്തേശരാജന്റെ
പുഷ്കരണിതന്നിൽ നില്ക്കുന്നു നീചെന്നു
തൽക്കുളത്തിലൊക്കെപ്പരിക്കുന്നനേരത്തു
വക്കാണമേറ്റുവാൻ വന്നടുക്കും ചില
മൂർഖരായുള്ള കാവൽക്കാരരക്കര-
ക്കൾക്കെൻക്രോധവശന്മഹാരാക്ഷസകൻ
വെക്കമെടുത്തുതടുക്കുന്നനേരത്തു
പുഷ്കരമായഗദകൊണ്ടുതാഡിച്ചു
നിഗ്രഹമങ്ങോടിച്ചുകൊൾക വൃകോദര!
വ്യാഘ്രംവരുമ്പോൾ കുറുനരിക്കൂട്ടങ്ങ-
ളൊക്കവെപേടിച്ചു മണ്ടുന്നതുപോലെ
വിക്രമമുള്ള നീ കാര്യംലഭിക്കെടോ!
ഇത്ഥംപറഞ്ഞുമറഞ്ഞു ഹനൂമാനെ-
മെത്രയുംമോദിച്ചു കുന്തീകുമാരനും
തത്രനിന്നാശുഗമിച്ചുദിവ്യസ്ഥലേ
വിത്തേശവാപിയിൽ ചെന്നിറങ്ങീടിനാൻ.

കല്ലോലജാലംകളിക്കുന്നകണ്ടു
കമലമണിനിറമുടയ കമലമതുകണ്ടു
കല്യാണിമാരും കളിക്കുന്നകണ്ടു
പൊലിമയൊടു ചടുലജലവടിവുമതുകണ്ടു

അന്നങ്ങളങ്ങുപറക്കുന്നതുകണ്ടു
അനവരതമവരുടയനടനമതുകണ്ടു
ചക്രവാകങ്ങടേ വിക്രമംകണ്ടു
ചടുലമലർമിഴികളുടെ കളിവിരുതുകണ്ടു
മത്സ്യങ്ങളോടിനടക്കുന്നതുകണ്ടു
മണമിയലുമതികുസുമനിരകളതുകണ്ടു;
മത്തഭൃംഗോദ്യൽപ്രയാണങ്ങൾകണ്ടു
മലർമധുരതരുനിരകളഥ സപദികണ്ടു
സൽസംഗശൃംഗാരഭാവങ്ങൾകണ്ടു,
സരസതരസരസിരുഹനികരമതുകണ്ടു,
ചക്രവാകങ്ങടെ ചാപല്യംകണ്ടു,
ചടുലതരുണികളുടയ സരസരതികണ്ടു,
നക്രങ്ങൾകേറിക്കിടക്കുന്നതുകണ്ടു,
നടുവിലഥചടുലമതിവടിവുമഥകണ്ടു,
വക്രങ്ങളായുള്ള തീരങ്ങൾകണ്ടു,
വലിയജലതിരനിരകൾ വിരവിനൊടുകണ്ടു,
ഗന്ധദീപംവന്നു പൊങ്ങുന്നതുകണ്ടു,
ഗളഗളിതവരരണിതകളപൊലിമകണ്ടു,
ഗന്ധർവ്വിമാർവന്നു നീന്തുന്നതുകണ്ടു,
ഗഗനചരകുലമഖിലമുപരിഗതകണ്ടു,
കൽഹാരപുഷ്പം നിരന്നങ്ങുകണ്ടു,
പുളിനഭുവി നളിനികടെ തെളിവുമഥകണ്ടു,
ഐരാവതംവന്നിറങ്ങുന്നതുകണ്ടു,
അവനുടയവിഹരണവുമിഹസപദികണ്ടു,

മാരാരിക്രൂററൻ മദിക്കുന്നകണ്ടു,
മദനനുടെ കൊടിയുടയമകരമതുകണ്ടു,
ആദിദേവന്റെ തുരഗങ്ങൾകണ്ടു,
അരികിലുടനവനുടയ നടനമതുകണ്ടു,
ഇങ്ങിനെസൌഗന്ധികപ്പൊയ്കകണ്ടു,
ഇരുപുറവുമധരജനിചരവസതികണ്ടു,
ഇംഗിതംചേരുന്ന പുഷ്പങ്ങൾകണ്ടു,
ഇതുസകലമിഹസുലഭമിതിമനസികണ്ടു. ൨൦൯

പാടിമെല്ലവേപുഷ്പവാടിയിൽഭീമസേനൻ,
മോടിയിൽ മുടിതന്നിൽചൂടിനല്ലൊരുപുഷ്പം,
പേടിപൂണ്ടുനക്രങ്ങളോടിദൂരവേമാറി
താടിമീശയുംമേനിമൂടിരോമവുംകൊണ്ടു,
പാടിവാരിജംതന്നിലാടീടുമരയന്നം
വാടീടാത്തപുഷ്പങ്ങൾ തേടീടുംചക്രവാകം
കോടിസാരസങ്ങളിൽ കൂടിയെത്രയുമുള്ളിൽ
പേടികാരണംതദാ സാരസങ്ങളിൽനിന്നു
സാരസങ്ങളുമെല്ലാം ദൂരത്തുപറന്നങ്ങു
തീരത്തുവസിക്കുന്നു; ൨൧൦
സാരസ്യമുടയോരു വീരൻഭീമസേനൻതാൻ
ചാരുതപമിയലും കൽഹാരതൊകരംകൊണ്ടു
കണ്ടിച്ചുമുതലയെമണ്ടിച്ചുവരുന്നതും
കണ്ടപ്പോളരക്കരും ശുണ്ഠിച്ചുപുറപ്പെട്ടു.
ശണ്ഠയ്ക്കങ്ങൊരുമ്പെട്ടു കുണ്ഠന്മാർ പലർകൂടി
ചെണ്ടക്കൊക്കഭിമാനംകൊണ്ടാപത്തിടകൂടി.

"കൽഹാരപുഷ്പങ്ങൾ കട്ടുപറിക്കുന്ന
കള്ളാ നിനക്കടികൊള്ളുമെന്നിങ്ങനെ
കൊള്ളാമഹംഭാവമെന്തെടാ! കശ്മല!
വെള്ളത്തിൽനിന്നങ്ങുകേറിനിന്നീടുക
കല്യാണസൌഗന്ധികം വന്നുമോഷ്ടിച്ചു
മെല്ലെത്തിരിച്ചങ്ങു കൊണ്ടുപോവാൻനിന-
ക്കില്ലെടാ സാമൎത്ഥ്യമല്ലോമഹാജള്ളാ!
നില്ലെടാനിന്റെ വിനാശംവരുംദ്രുതം
ഞങ്ങടെതമ്പുരാനായധനേശൻ
ഞങ്ങളെക്കാവൽക്കു കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു
എങ്ങാനുമീവക പുഷ്പം ലഭിക്കുമോ?
ചങ്ങാതിമോഹിച്ചതെല്ലാം വൃഥാഫലം.
കല്പവൃക്ഷങ്ങടെ പുഷ്പങ്ങളെക്കാളു-
മത്ഭുതമാകുന്ന കൽഹാരപുഷ്പങ്ങൾ
കെല്പോടു കൊണ്ടുവന്നുണ്ടാക്കി തമ്പുരാൻ
എപ്പോഴുമങ്ങിതല്ലാതില്ല ചിന്തിതം
ഒൻപതുകൂട്ടം നിധിവച്ചിരിക്കുന്ന
തമ്പുരാനിപ്പോളതിലുംവിശേഷിച്ചു
പൊമ്പൂവിലേറെയുണ്ടെന്നു ധരിക്കനീ
വമ്പുള്ളതെന്നാൽ കണക്കില്ല പൂരുഷ.
തമ്പുരാനിപ്പോൾ ഉടുപ്പാൻകൊടുക്കുന്ന-
തെണ്ണിയെന്നാൽ പത്തുനൂറിൽകുറവില്ല,
പൊൻപൂവുചൂടാനവൾക്കുകൊടുക്കുന്ന-
മമ്പതുമമ്പതും നിത്യംചിലവുണ്ടു്.

അമ്മമാൎക്കൊക്കയും വെവ്വേറെവെവ്വേറെ
ചെമ്മേപകുത്തു കൊടുക്കുന്ന ഞങ്ങൾക്കു
തിന്മാൻപുകയില വെററിലപാക്കെന്നി-
തമ്മമാർതന്നെ പുലത്തുന്നതെന്നറി.
കുററംവരുത്തിപ്പുറത്തിറക്കീടുവാൻ
മററുള്ളമന്ത്രികൾ നോക്കുന്നതുകൊണ്ടു
ചെററുംഫലിക്കയില്ലമ്മമാർഞങ്ങൾക്കു
കൊററിനുംതേപ്പാനുമെല്ലാംതരുമല്ലോ.
മോഷണംതെല്ലുണ്ടിവൎക്കിന്നു ഞങ്ങടെ
ദൂഷണക്കാർ ചെന്നുമൂപ്പിലേക്കേൾപ്പിച്ചാൽ
ഏഷണിക്കാരും പലരുണ്ടവരുടെ
ഭീഷണികൊണ്ടും ഭയമില്ല ഞങ്ങൾക്കു
പെണ്ണിറന്നോർ ചെന്നുണത്തിച്ചതൊന്നുമീ
തമ്പുരാൻ കേൾക്കാതിരിക്കില്ല നിശ്ചയം
പൊൻപൂവുകാക്കുന്ന ഞങ്ങളെവച്ചേച്ചു
പെണ്ണിറന്നോൎക്കുസംസാരമില്ലഹോ.
കാരിയക്കാരുണ്ടുമേനോക്കിയച്ചന്മാ-
ങ്ങാരിയപ്പട്ടരച്ചന്മാർ പലരുണ്ടു്.
കോയിമ്മമാരുണ്ടടുക്കളക്കാരുണ്ടു
നായന്മാരായുള്ള കമ്പടിക്കാരുണ്ടു്.
ലന്തക്കുഴൽക്കാർപതിനെട്ടുപള്ളിയു-
മന്തമില്ലിപ്പോളുള്ളകാപ്പുരിതന്നി-
ലന്തണന്മാരുംപ്രഭുക്കളുംഭൃത്യരും
ചന്തമേറീടുംപണിക്കരച്ചന്മാരും.

എന്തിന്നനേകംപറഞ്ഞിട്ടുകാരിയം
ചിന്തിച്ചുകണ്ടാലതിന്നൊത്തരാജ്യമി-
ന്നന്തികത്തന്നിലും ദൂരത്തുമില്ലെന്നു
സന്തതംചൊല്ലുന്നു സർവ്വജനങ്ങളും.
ഈവണ്ണമുള്ള കുബേരന്റെനാട്ടിന്നു
നീവന്നുകേറിക്കവർന്നുതുടങ്ങിയാ-
ലീവന്നതെങ്ങളിലേകനുള്ളന്നുനീ
ഭാവിച്ചതൊന്നും നടക്കയില്ലേതുമേ.
ഇക്കണ്ടതെങ്ങൾക്കെജമാനനേകനു-
ണ്ടുൾക്കാമ്പിലായാൾക്കു തെല്ലുംഭയമില്ല,
ചൊൽക്കൊണ്ട രാക്ഷസൻ ക്രോധവശനെന്നു
ദിക്കുകളൊക്കെജ്ജയിച്ചോരുപൂരുഷൻ.
ക്രോധവശനെന്നുപേരുകേട്ടാൽതന്നെ
ബോധംവരും നിനക്കായാളുടെവിക്രമം,
വമ്പനാമങ്ങോർ കയർത്തുവരുന്നതിൻ-
മുമ്പേതെരിക്കനേപൊയ്ക്കൊൾക നീ ശഠ!
പൊൻപൂപറിക്കുന്ന നിന്നെപ്പിടിപെട്ടു
ചെമ്പുകിടാരത്തിലിട്ടുവറുക്കാതെ
തമ്പുരാൻതൃക്കാലിണയാണെ ഭോഷ്കല്ല
ഡംഭുകാട്ടാതെനടക്കനീ ദുർമ്മതേ!
ശംഭുസഖന്റെസരസ്സിലെപുഷ്പം ത-
തിമ്പുപോലുംകൊണ്ടുപോവാൻ കഴിവരാ.
ഇത്തരംഘോഷിച്ചുചെന്നടുത്തീടുന്ന
നക്തഞ്ചരന്മാരെയൊക്കെഗ്ഗദകൊണ്ടു

താഡിച്ചുതാഡിച്ചു മണ്ടിച്ചുമണ്ടിച്ചു
താമസിക്കാതെകയൎത്തുവൃകോദരൻ;
തല്ലുകൊണ്ടീടിന കിങ്കരന്മാരുടെ
കണ്ണുപോയീ ചിലർ കാലുപോയീ ചിലർ
എല്ലൊടിഞ്ഞൂ ചിലർ പല്ലുപോയെന്നല്ല
വല്ലാതെദേഹം വളഞ്ഞുപോയീ ചിലർ
ഒക്കവേചെന്നാശു ക്രോധവശൻതന്റെ
കാൽക്കൽപതിച്ചുപറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാർ:
"വൈക്കൊണമേരുന്നപൊന്നുതടിയനാം
ധിക്കാരിമാനുഷൻപോന്നുവന്നിങ്ങനെ
ചൊൽക്കൊണ്ടകല്യാണസൌഗന്ധികങ്ങളൊ-
ക്കെപ്പറിച്ചുകരസ്ഥമാക്കിക്കൊണ്ടു
നില്ക്കുന്നനേരത്തു ഞങ്ങൾവിരോധിച്ചു
മുഷ്കുള്ളവനിഹ തെല്ലുംഭയമില്ല;
എന്നല്ലഞങ്ങളെത്തല്ലിയോടിച്ചവൻ
പിന്നെയുംപുഷ്പംപറിക്കുന്നുകശ്മലൻ
ദണ്ഡുമെടുത്തങ്ങുയൎത്തിപ്പിടിച്ചുടൻ
കണ്ണുംചുവത്തിക്കയൎത്തുവരുന്നൊരു
കാലനെപ്പോലെകരുത്തുള്ളവൻതന്നെ
കാലനുംകൂടെ തടുപ്പാൻവശമില്ല;
കാവല്ക്കുകല്പിച്ച കിങ്കരന്മാർഞങ്ങൾ
ധാവനംചെയ്തുപോയെന്നതേ തന്നല്ല
മൂക്കുമുറിഞ്ഞിട്ടു മുഞ്ഞിചതഞ്ഞിട്ടു
കാല്ക്കുമുടക്കം ചിലൎക്കു വന്നുപിന്നെ

നാക്കമുറിഞ്ഞുപോയ് വാക്കുപുറപ്പെട്ടാ
ചാക്കമാത്രം പുനരാക്കംലഭിച്ചീല.
നോക്കുന്നദിക്കിലിപ്പൊണ്ണൻ ഗദയുമായ്
പാക്കുന്നു കൊൽവാൻവരുന്നെന്നു തോന്നുന്നു
രാക്ഷസാധീശ്വരാ! രാജരാജൻതന്റെ
ദക്ഷനായുള്ളൊരു ഭൃത്യൻ മഹാബലൻ
കാൽക്ഷണംവൈകാതെ ചെന്നാപ്പുരുഷനെ
കാലന്നുക്കാഴ്ചവാനെന്തേമടിക്കുന്നു?"
എന്നുള്ള കിങ്കരന്മാരുടെ വാക്കുകേ-
ട്ടൊന്നുകയൎത്തു പുറപ്പെട്ടുതൽക്ഷണം
വാളും പരിചയും കയ്യിലാക്കിക്കൊണ്ടു
ചീളന്നുചെന്നു തടുത്തു നിശാചരൻ.
"നില്ലെടാമൂഢ! നിനക്കിന്നു നമ്മുടെ
കൽഹാരപുഷ്പം കവൎന്നതുകാരണം
വല്ലാത്തഹംഭാവമെല്ലാം ശമിപ്പതി-
നുള്ളൊരുസംഗതി വന്നുകൂടീജള!
വിക്രമിയാകുന്ന ക്രോധവശൻപണ്ടു
ശക്രനെച്ചെന്നുജയിച്ചുപലകുറി
ദിക്കുംഭികുംഭങ്ങൾ തല്ലിത്തകൎത്തൊരു
ദിക്കുകൾപത്തും ജയിച്ചുവിളങ്ങുന്ന
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനെപ്പേടികൂടാതെനീ
മത്തനായ്വന്നിങ്ങധികസൌഗന്ധികം
കട്ടുകൊണ്ടോടുവാൻ ഭാവിക്കയാലിന്നു
വെട്ടുകൊണ്ടന്തകൻവീടു പുക്കീടുമേ.

അഷ്ടലോകാധിപന്മാരിൽവെച്ചത്രയും
ശ്രേഷ്ഠനാം വിത്തേശനാഥൻെറ പുഷ്പങ്ങൾ
കിട്ടുമോ മൂഢ നിനക്കെടാ ദുർമ്മതേ!
കിട്ടുംതലയ്ക്കിട്ടു വെട്ടുമെന്നോക്കനീ.
മററുള്ള ദിക്കിൽ നടന്നുഫലിപ്പിച്ചു
മററുള്ള വിദ്യകളെല്ലാം പ്രയോഗിച്ചു
തെറെറന്നുകിട്ടും വിരുതുകെട്ടിക്കൊണ്ടു
മുററുംനടക്കുന്നു കൂട്ടങ്ങളൊക്കെയും
ഇദ്ദിക്കിൽവന്നു മടങ്ങാതെനാരുമി-
ല്ലിത്രനാളുംകണ്ടുപോരുന്നതിങ്ങനെ.
ഇന്നുവിരുതഴിപ്പിക്കുന്നതൊണ്ടുഞാൻ
എന്നോടെതിപ്പാൻ മതിയാകയില്ലനീ,
പെട്ടെന്നുനിന്നെ ജയിച്ചീലഞാനാകി-
ലിട്ടതല്ലെൻെറപേരച്ഛനാണേനിൻെറ
മസ്തകംവെട്ടിപ്പിളക്കുന്നതുണ്ടുഞാൻ
ഹന്തസന്നാഹപ്രതിജ്ഞചെയ്യുന്നുഞാൻ.
മൺകുടം മംഗലി ചട്ടികലങ്ങളും
മണ്ണുകൊണ്ടുകൊട്ടിയുണ്ടാക്കും കുശവൻതാൻ
പങ്കജസംഭവൻബ്രഹ്മാവുതാനെന്നു
സങ്കല്പമുള്ളോർ മുഴക്കുന്നുസാമ്പ്രതം
സൃഷ്ടിക്കുചേൎന്നുള്ളതിന്നു വിരിഞ്ചനു
പുഷ്ടിക്കുചേരും പ്രവൃത്തിയെന്നിങ്ങനെ
അഷ്ടിക്കുവേണ്ടിക്കലംകൊട്ടിവില്ക്കുന്നു
ചേട്ടയ്ക്കുഹംഭാവമയ്യോ! ശിവ! ശിവ!

എന്നതുപോലെജനങ്ങളെല്ലാംസമ-
മെന്നു നിനക്കുള്ളിലുണ്ടാമഹംഭാവം
ഇക്കാലമായതുപോക്കം പിടിപ്പിപ്പ-
നിക്കണ്ട രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രൻ മഹാബലൻ.
അക്കനെക്കണ്ടൊരു മിന്നാമ്മിനുങ്ങുപോ-
ലക്കണക്കാസ്സുതം നിൻെറപരാക്രമം.

അളകാമന്ദിരംതന്നിലിളകാതെയിരിക്കുന്ന
ഇളിബിളാസുതൻതൻെറ കളികുളികുളംതന്നിൽ
കിളിർത്തുണ്ടായൊരുപുഷ്പമൊളിച്ചു കൊണ്ടുപോവാനാ-
സ്സുളച്ചുവന്നൊരുനിന്റെ തിളപ്പുപൊങ്ങിവിങ്ങുന്നു.
വെളിച്ചെണ്ണക്കിടാരത്തിൽ വലിച്ചിട്ടുവറുക്കാതെ
നിലച്ചീടില്ലെനിക്കുള്ളിൽ ജ്വലിച്ചീടുന്നൊരുകോപം
കുലച്ചുവില്ലതുനന്നായ് തൊടുത്തു ബാണമെയ്യുമ്പോൾ
മലച്ചുവീണുനീയങ്ങു മരിച്ചുപോമതല്ലെങ്കിൽ
പിടിപ്പിൻ മുഷ്ടികൾകൊണ്ടു കൊടുപ്പിൻനിങ്ങളങ്ങോട്ടു
നടപ്പിൻമന്ദനെക്കെട്ടിയെടുപ്പിൻ മന്ദിരേചെന്നു
കടപ്പിൻ ചോരനെക്കൊന്നുകൊടുപ്പിൻ മനനോടിത്ഥം
വചിച്ചുകാഴ്ചയായ് വച്ചു വണങ്ങിപ്പോരുവിൻനിങ്ങൾ"

ഇത്തരംദുർവ്വാക്കുരയ്ക്കുന്നദുഷ്ടരോ-
ടുത്തരംസത്വരംചൊന്നാൻ വൃകോദരൻ:
“മത്തരാംനിങ്ങടെ വംശംമുടിച്ചുഞാ-
നത്തരാശാവരനായ കുബേരൻെറ
പത്തനംകുത്തിക്കഴിച്ചങ്ങതിൽപ്പെട്ട
വിത്തങ്ങളെല്ലാം കരസ്ഥമാക്കീടുവൻ.

പത്തിലൊന്നുകുറവുള്ള നിക്ഷേപങ്ങ-
ളൊത്തവണ്ണം ചെന്നു വേഗേന ഭൂതലം
കുത്തിക്കുഴിച്ചങ്ങെടുത്തു ഞാനാശുപോ-
യെത്തുന്നതുണ്ടുമല്പത്തനേസന്താപരം
പോടാ! കരാള! നിശാചര! നീ! ശഠാ!
മൂഢാ രണത്തിന്നുവാടാ ദുരാത്മസമ!
കൂടപ്രയോഗം തുടങ്ങുന്ന നേരത്തു
നാടും തകൎത്തുടനോടും ജള, നിന്റെ
നാടുവെടിഞ്ഞിങ്ങു പാടുപെടും കാല-
നോടുള്ളസംഗമം കൂടാതെപോകയില്ലോടാത്തിലിന്നുനീ.

തന്നത്താനറിയാതെ തന്നെക്കാൾ ബലമുള്ള
ധന്യന്മാരൊടുചെന്നു സന്നാഹം തുടൎന്നാൽ
പിന്നെത്താനറിയാറാമെന്നു നീ ധരിച്ചാലും
മന്നിലും സുരലോകംതന്നിലും പുകഴ്‌ന്നൊരു
മന്നവൻ വൃകോദരൻ ഞാനെന്നു ധരിച്ചാലും
ഇന്നുള്ള വീരന്മാരൊന്നും നമ്മുടെനേരേ
നിന്നുസംഗരംചെയ്കയില്ല ശങ്കയില്ലേതും
അയ്യോ! രാക്ഷസാധമ! നീയ്യോ നമ്മൊടുയുദ്ധം
ചെയ്യാമെന്നൊരുബാണമെയ്യാനായ്പുറപ്പെട്ടു
അയ്യോ! ഭോഷരേ! നിങ്ങളയ്യായിരവുംകോടി
ലക്ഷവും സംവരിപ്പിച്ചിട്ടുരക്ഷന്മാക്കരെചന്റെ
പക്ഷമായ്പുറപ്പെട്ടു തൽക്ഷണം വരുന്നാകി-
ലിക്ഷണമടിച്ചു ഞാൻ തൽക്ഷണം മുടിച്ചീടും
പക്ഷികൾക്കൊരുപോലെ ഭക്ഷിപ്പാൻവകയാക്കും."

ഇത്ഥം പറഞ്ഞു ഗദകൊണ്ടു വേഗേന
യുദ്ധം തുടങ്ങി മടങ്ങാതെ പാണ്ഡവൻ
നക്തഞ്ചരന്മാരുമത്യന്തകോപേന
യുക്തമായ് ഘോരശസ്ത്രപ്രയോഗം തുടങ്ങിനാർ
രൂക്ഷമാംവണ്ണം കയൎത്തുവരുന്നൊരു
യക്ഷലക്ഷത്തെയും തൽക്ഷണം മാരുതി
ക്ഷിപ്രം ഗദകൊണ്ടു താഡിച്ചുമണ്ടിച്ചു
പുഷ്പങ്ങളെല്ലാമറുത്തു സ്വരൂപിച്ചു
കെട്ടിത്തലയിലെടുത്തു പുറപ്പെട്ടു
പെട്ടെന്നുചെന്നു കപീന്ദ്രനെവന്ദിച്ചു.

ഗന്ധവാഹാത്മജൻ മോദേനസാദരം
ഗന്ധമാദനോൎവ്വീന്ദ്രമപോയ് ചെന്നുടൻ
തത്രവടിവോടു വായുസുതൻധൎമ്മ-
പുത്രരേയും ഭാൎയ്യതന്നെയും കണ്ടുടൻ
സന്തുഷ്ടനായ് നിന്നു വന്ദിച്ചുജ്യേഷ്ഠനെ
ചന്തമേറുംനല്ല പുഷ്പങ്ങളൊക്കവേ
ദ്രൗപദിതന്നുടെ കയ്യിൽകൊടുത്തിതു
ഭൂപതിനന്ദനൻ ഭൂപൻ മഹാരഥൻ,
ഇങ്ങനെ കല്യാണസൌഗന്ധികാൎണ്ണം
മംഗളം ചാരുകല്യാണം ശുഭം ശുഭം.

കല്യാണസൌഗന്ധികം

ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ സമാപ്തം.

—:0:—

കല്യാണസൗഗന്ധികം
വ്യാഖ്യാനം.

കല്യാണസൌഗന്ധികം=കല്യാണവർണ്ണത്തിലുള്ള സൌഗന്ധികം. അല്ലെങ്കിൽ കല്യാണത്തെ ചെയ്യുന്ന സൗഗന്ധികം. കല്യാണത്തിന് സ്വർണ്ണം എന്നും മംഗളം എന്നും അർത്ഥം. കല്യാണസൗഗന്ധികത്തെ സംബന്ധിച്ചെഴുതിയതിനാൽ 'കല്യാണസൗഗന്ധിക'മെന്ന് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിന് പേർ ലഭിച്ചു.

൧—൧൦. കുലഗിരി=കുലപർവ്വതം. ഹിമവാൻ, മാല്യവാൻ മുതലായ പർവ്വതങ്ങളെപ്പോലെ പുരാണപ്രസിദ്ധമായ ഒരു പർവ്വതം. ഉമാകാന്തൻ=ശ്രീപരമേശ്വരൻ. മലർമകൾ=ശ്രീപാർവ്വതി. ഉലക്=ലോകം. ആശ്ശുബാലൻ—ആശ്ശുബലൻ എന്ന് പാഠഭേദം. കലുഷം=കളങ്കം.

൧൧—൨൦. കലയേഹം നമസ്കാരം=ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. ഹരിഹരസുതൻ=ശാസ്താവ്. വാനോർനദീപുരേ=അമ്പലപ്പുഴ. അംബരപ്പുഴ എന്ന പദത്തിൽനിന്ന് 'അമ്പലപ്പുഴ' ഉണ്ടായി എന്ന് സങ്കല്പം. ചെമ്പകനാട്=ചെമ്പകശ്ശേരി. ദേവനാരായണസ്വാമി=ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവ്.

൨൧—൩൦. നന്ദികാരണ്യം=നന്ദിക്കാട് എന്ന വീട്. അമ്പലപ്പുഴതാലൂക്കിൽ തകഴിപകുതിയിൽ കുണ്ടങ്കരിമുറിയിൽ നന്ദിക്കാട്ട് എന്നൊരു വീട് ഇപ്പോഴ്

മുണ്ട്. അവിടത്തെ ഉണ്ണിരവി (ബാലരവി) കുറുപ്പ് നമ്പ്യാരുടെ ഒരു ഗുരുവായിരുന്നു.

൩൦—൩൧. അംഭോജനാളം=താമരത്തണ്ട്. ഉന്മിയതിൽ പൊരുൾ എന്ന് പാഠഭേദം. ഉന്മീലിതം=വികസിതം. പൊരുൾ=സാരം. അമ്പത്തും പത്തുരണ്ടിൽ പെരുക്കീട്ട്=ആയിരമാക്കീട്ട്. പഞ്ചാക്ഷരം=നമശ്ശിവായ എന്ന് അഞ്ചക്ഷരങ്ങളടങ്ങിയമന്ത്രം. സന്താനവേദപ്പൊരുൾ=സന്താനവൃക്ഷമാകുന്ന വേദപ്പൊരുൾ. (ആഗ്രഹിക്കുന്ന എല്ലാക്കാര്യങ്ങളും സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്ന വേദസാരം.) ആയിരം ദളങ്ങളുള്ള താമരയിൽ ശിവനും പാർവ്വതിയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്ന് കവി സൂചിപ്പിക്കുന്നു. താമരസാക്ഷന്റെ=വിഷ്ണുവിന്റെ. മെത്തേടെ=അനന്തന്റെ. താഴത്തു താങ്ങിക്കിടക്കുന്നവനെ=ആദികൂർമ്മത്തെ. ഭൂമി ആദിശേഷന്റെ ഫണങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവെന്നും, കൂർമ്മം ആദിശേഷനെ ചുമക്കുന്നുവെന്നും ഗജമസ്തകത്തിൽ ആദികൂർമ്മം ഇരിക്കുന്നുവെന്നും പുരാണസങ്കല്പം. ചുമക്കുന്ന വമ്പന്റെ കൊമ്പന്റെ=ചുമക്കുന്നവനായ കൊമ്പന്റെ (ഗണപതിയുടെ). കൊമ്പൊന്നൊടിച്ചോന്റെ=സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ സുബ്രഹ്മണ്യൻ ഗണപതിയുടെ ഒരു കൊമ്പൊടിച്ചുകളഞ്ഞുവെന്നുള്ള പുരാണകഥയെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

൩൧—൩൨. ചേട്ടനെ (ഗണപതിയെ) പേടിച്ചു നാട്ടീന്നുപോയോന്റെ=കുബേരന്റെ ചാട്ടിന്റെ=തേരിന്റെ (പുഷ്പകവിമാനത്തിന്റെ) കോട്ടം തിമിപ്പവന്റെ=രാവ

ണന്റെ. (പുഷ്പകവിമാനം രാവണൻ അപഹരിച്ചുവ ല്ലോ) ഉണ്ണിക്കഴുത്തു്=ഉണ്ണിയുടെ കഴുത്തു് അറുത്തവൻ (ഹനുമാൻ) രാവണന്റെ പുത്രനായ അക്ഷകുമാരനെ ഹനുമാൻ വധിച്ചുവെന്നു് രാമായണം. ഈ കഥയിൽ ഹനുമാൻ ഒരു പ്രധാന ഭാഗംവഹിക്കുന്നതിനാൽ കഥാ രംഭത്തിൽ കവി ഹനുമാന്റെ അനുഗ്രഹത്തെ പ്രാർത്ഥി ക്കുന്നു. കാർമുകിൽവർണ്ണൻ=കൃഷ്ണൻ. കല്യാണമോദേന= സന്തോഷത്തോടുകൂടി.

൮--൯ം. ചിഞ്ചിൽ=കുറച്ചു് കഥിക്കാം=പ റയാം.

൧൦--൧൧ം. മന്ദാകിനീ=സ്വർഗ്ഗംഗാ. ഭഗീരഥൻ പരമശിവനെ തപസ്സുചെയ്തു ദേവഗംഗയെ ഭൂമിയിൽ കൊണ്ടുവന്നുവെന്നുള്ള പുരാണകഥ. മജ്ജനംചെയ്യുന്നു= മുങ്ങുന്നു. തർപ്പണം=പിതൃപൂജ. ഗർജ്ജനംചെയ്യുന്നു=അ ലറുന്നു. മഹീതലേ=ഭൂമിയിൽ.

൧൨--൧൩ം. ദുർജ്ജനാ=ചീത്തയാളുകൾ. വർജ്ജി ച്ചു്=ഉപേക്ഷിച്ചു്. യുധിഷ്ഠിരൻ=ഭീമൻ. മങ്കമാർമൌലി= സ്ത്രീകളിൽവെച്ചു് ഏററവും ശ്രേഷ്ഠയായിട്ടുള്ളവൾ. മാദ്രി സുതന്മാർ=നകുലസഹദേവന്മാർ. ഗന്ധസിന്ധുരഗമന സഞ്ചാരിണി=ആനയെപ്പോലെ പ്രൗഢമായും മന്ദമായും നടക്കുന്നവൾ; സുന്ദരി എന്നർത്ഥം.

൧൪--൧൫ം. കാഞ്ചനാഭം=സ്വർണ്ണത്തിനു തുല്യം. കാന്താ=ഭർത്താവേ. തണ്ടാർ=പുഷ്പം. മധു=തേൻ. കുതൂ ഹലം=സന്തോഷത്തോടുകൂടി.

൱൨൰—൱൩൦. കഞ്ജവാർകേശിമാർ=സൌന്ദര്യ്യമുള്ള സ്ത്രീകൾ. കനിവ്=ദയവ്. ശൈലങ്ങൾ=പർവ്വതങ്ങൾ. കണ്ടകം=മുള്ള്.

൱൩൰—൱൪൦. ഉത്തരാശാമുഖം=വടക്കുദിക്ക്. സമീരസൂനു=വായുപുത്രൻ (ഭീമൻ). ജളൻ=മഠയൻ.

൱൪൰—൱൫൦. പത്ഥ്യം=ഇഷ്ടം. തന്മാനിനീ=അവന്റെ ഭാര്യ്യ വൈദേഹി=സീത.

൱൫൰—൱൬൦. വാമാക്ഷി=സുന്ദരി.

൱൬൰—൱൭൦. ദ്രുപദനന്ദിനി=പാഞ്ചാലി. സപദി=വേഗം. ശുകവാണീ=കിളിമൊഴി. മണി=രത്നം. ധരണീ=ഭൂമി. ദാനവന്മാർ=അസുരന്മാർ. നരന്മാർ=മനുഷ്യർ. പന്നഗം=സർപ്പം. ചരന്മാർ=ചാരന്മാർ; സഞ്ചരിക്കുന്നവർ എന്നും:

൱൯൰—൨൦൦. മർദ്ദനംചെയ്യും=ഇടിക്കും. താഡനം=അടി. വൈരിവൃന്ദം=ശത്രുസമൂഹം. കുംഭീപാകം=കുംഭീപാകം എന്ന നരകം. ഇത്ഥം=ഇപ്രകാരം. ഉത്ഥാനംചെയ്തു=എഴുന്നേററു. അഗ്രഭാഗേ=മുമ്പിൽ. നിഗ്രഹാനുഗ്രഹാധികൃത=കൊല്ലുന്നതിനും രക്ഷിക്കുന്നതിനും അധികാരമുള്ള.

൨൦൱—൨൱൦. വിപ്രലോകം=ബ്രാഹ്മണസമൂഹം. വിഗ്രഹശക്തൻ=വളരെ ബലത്തോടുകൂടിയ (ബലം മൂർത്തീകരിച്ച) വ്യഗ്രതാഹീനം=ധൈര്യ്യമായി. ഉഗ്രമാം കാനനം=വൻകാട്. നക്ഷത്രമാർഗ്ഗം=ആകാശം. ലക്ഷ്യകോട്യർബ്ബുദം ലക്ഷകോട്യർബ്ബുദം എന്നു തിരുത്തി വാ

യിക്കണം. അർബ്ബുദം=മഹാകോടി. (അനേകകോടി കൂടിയ ഒരു സംഖ്യ) ധൂളീ=എണ്ണമില്ലാതെ. പരാർദ്ധം=അസംഖ്യം. താല=കരിമ്പന. തമാലം=പച്ചിലമരം നക്തമാല.=പൊങ്ങുവൃക്ഷം.

൨ഫ — ൨൨. സാലം=മരുത്. രസാലം=മാവ്. ഹിന്താലജാലം=ഈന്തപ്പനക്കൂട്ടം. അർജ്ജുനം=നീർമരുത്. കേസരം=പുന്നമരം. പലാശം=പ്ലാശ്. നീപം=നീലക്കുറിഞ്ഞി. സർജ്ജരം=വേങ്ങ. ഖർജ്ജൂരം=ചിററീന്തൽ. കാരസ്കരം=കാഞ്ഞിരം. ചൂതം=മാവ്. പനസം=പ്ലാവ്. മാതുലുംഗം=മാതളം. മാകന്ദം=തേന്മാവ്. പുന്നാഗം=പുന്നമരം. പ്രിയാളം=മുരംചെടി. ബകുളം=ക്രുവളം, അശ്വത്ഥം=അരയാൽ. കപിത്ഥം=വിളാർമരം.

൨൨ഫ — ൨൩. തിലകദ്രുമം=മഞ്ചാടി. കൃതമാല=കൊന്ന. മന്ദാരം=മുരിക്ക്. കുന്ദം=കുരുക്കുത്തിമുല്ല. (കുന്തിരിക്കം) കുരണ്ഡ (കം)=ചെങ്കുറിഞ്ഞി (പൊങ്കുറിഞ്ഞി) ഷണ്ഡം=താമരക്കൂട്ടം. കന്ദരാളം=കല്ലാല്. തിന്ത്രിണീവൃക്ഷം=പുളിമരം. വംശദ്രുമം=മുള. ലന്ത=ഇലന്ത. ജംബൂ=ചാമ്പ. കദംബ=കടമ്പമരം. ശിഗ്രു=മുരിങ്ങ. താംബൂലി=വെററില. ഗുഞ്ജാ=ചുവന്നകുന്നി. നികുഞ്ജം=വള്ളിക്കുടിൽ.

൨൩ഫ — ൨൪, മാലതി=പിച്ചി. ഗദാഘട്ടനം ചെയ്ക=ഗദകൊണ്ടടിക്കുക.

൨൪ഫ — ൨൫. ഗജം=ആന. പലായനംചെയ്ക=ഓടുക.

൨൭ ശ്ലോ-൨൮. ഉത്തുംഗശൃംഗങ്ങൾ=വളരെ പൊക്കമുള്ള കൊടുമുടികൾ. കലാപം=കൂട്ടം. നക്രം=മുതല. നദീഗ്രാമ=ഭാരം. ചേതസി=മനസ്സിൽ.

൨൯ ശ്ലോ-൩൦. കചിൽ=ഒരിടത്തു്. വാതവേഗങ്ങൾ=കാററിനെപ്പോലെ വേഗമുള്ളവ. മാതംഗചൂഡം=ആനക്കൂട്ടം. തായത്തിലെത്തി=തക്കംനോക്കി. പാടനമെച്ചു്=അടിച്ചുടച്ചു്.

൩൧ ശ്ലോ-൩൨. ഗുഞ്ജാഫലം=കുന്നിക്കുരു. കുഞ്ജരം=ആന. കുംഭത്തടം=മസ്തകം. അഞ്ജസാ=വേഗത്തിൽ. സംജാതം=ഉണ്ടായ. മായൂരപിഞ്ഛം=മയിൽപീലി.

൩൩ ശ്ലോ-൩൪. കണ്ഠേ=കഴുത്തിൽ. ഘണഘണാസംഘോഷം=മണികിലുങ്ങുന്ന ശബ്ദം.

൩൫ ശ്ലോ-൩൬. കുക്കുടം=കോഴി.

൩൭ ശ്ലോ-൩൮. വക്കാണം=വഴക്കു്. ഉൽക്ഷോഭയായ്=ഉൽക്ഷോഭമായി എന്നു തിരുത്തിവായിക്കണം; അവസാനമായി (ഇല്ലാതായി)

൩൯ ശ്ലോ-൪൦. കൊററിനു്=ആഹാരത്തിനു്.

൪൧ ശ്ലോ-൪൨. ഗുളം=ശർക്കര.

൪൨ ശ്ലോ-൪൩. ഭൂസുരന്മാർ=ബ്രാഹ്മണർ.

൪൩ ശ്ലോ-൪൪. കരികൾ=ആനകൾ. വനചരർ=കാട്ടാളർ.

൪൪ ശ്ലോ-൪൫. മാരി=മഴ. മാരുതനുടെ സുതൻ=ഭീമൻ. അഖിലം=എല്ലാം. ഝടിതി=പെട്ടെന്നു്.

൪൫ ശ്ലോ-൪൬. കടുതാകിന=വലുതായ.

൪൬ ശ്ലോ-൪൭. അടവി=വനം. തരുക്കൾ=വൃക്ഷ

ങ്ങൾ. പൊറുക്കരുത്=സഹിക്കാൻ പാടില്ല. ഉലകുകളെട്ടും=എട്ടു ദിക്കും. ഉദ്ധതമതി=ഗർവ്വോടുകൂടിയവൻ.

൪൫-൪൬. ജായാ=ഭാര്യ. സാഗരം=സമുദ്രം. ജായാപുത്രമിത്രകളത്രാദികളായ. സാഗരം=സംസാരസമുദ്രം. ഗംഗാതോയം=ഗംഗാജലം, തോയജനയനൻ=വിഷ്ണു. കായം=ശരീരം, മുകുന്ദൻ=ശ്രീകൃഷ്ണൻ.

൪൭-൪൮. കാമിനി=സ്ത്രീ. പാദാംഭോജം=പാദമാകുന്ന താമര. ധീമന്മാർ=ബുദ്ധിമാന്മാർ. വല്ലീഗൃഹങ്ങൾ=വള്ളിക്കുടിലുകൾ. സല്ലീല=കേളി. മല്ലാക്ഷി=സുന്ദരി. സല്ലാപം=സംഭാഷണം. ഹല്ലോഹലം=ആഹ്ലാദം.

൪൯-൫൦. കല്ലോലം=തിരമാല. കൺമുനത്തെല്ല്=കടാക്ഷം. മല്ലായുധൻ=കാമദേവൻ. അഴ=ഒളം. ധമ്മില്ലം=തലമുടിക്കെട്ട്. മല്ലികാ=മുല്ല. അധരം=ചുണ്ട്. ജംഭാരി=ദേവേന്ദ്രൻ. ദംഭം=അഹങ്കാരം. കുചകുംഭം=കുടംപോലെയുള്ള മുല. ജംഭാരിപുത്രന്റെ=അർജ്ജുനന്റെ. മുമ്പിൽപിറന്നവൻ=ജ്യേഷ്ഠൻ.

൫൧-൫൨. വൃകോദരൻ=ഭീമൻ: വിലോകനംചെയ്തും=കണ്ടും: ആധിക്യം=മുഴുപ്പ്: ശ്യാമളം=ഇരുണ്ടനിറമുള്ള. കദളി=വാഴ: കപിവരൻ=കപിശ്രേഷ്ഠൻ:

൫൩-൫൪. ബാല നിലൻ=ഇളംകാറ്റ്: ആലോകനംചെയ്തു=കണ്ടു. കാലാത്മജാനുജൻ=ധർമ്മപുത്രന്റെ അനുജൻ

ഒ൭ ഫ–ഒന്നും. ദനുജർ=രാക്ഷസർ

ഒന്നു ഫ–ഒ൨ം. ശയിച്ചു=കിടന്നു

ഒ൬ ഫ–ഒ൮ം. കണ്ഠീരവം=സിംഹം. പദ്ധതി=വഴി

ഒൻ ഫ–ന്നുഠഠ: ദണ്ഡം=രോഗം

ന്നു൩ ഫ–ന്നുർം പഞ്ചബാണാർത്തി=കാമാർത്തി;

ന്നുന്നു ഫ–ന്നു൨ം: സുയോധനൻ=ദുര്യോധനൻ:

ന്നു൯ ഫ–ന്നുൻം രക്ഷസ്സ്=രാക്ഷസൻ. കാലന്തുർ=കാലപുരി.

ന്നുൻ ഫ–൨൦ം. നിശാചരൻ=രാക്ഷസൻ. നിർമ്മൂലനം=നാശം.

൬ ഫ–൨൩ം താഡിച്ചു–അടിച്ചു.

൩ ഫ–ർം. ചാദപങ്ങൾ–പാദപങ്ങൾ എന്നു തിരുത്തി വായിക്കണം

൧൩ ഫ–൧൨ം ആചിക്കമ്പോൾ–കേൾക്കുമ്പോൾ. വഹ്നി–അഗ്നി

൧൬=൧൮ം. പൃഷ്ഠാഗ്രം=വാലിന്റെ അററം. തരിമ്പില്ല=ഒട്ടുമില്ല.

൮ ഫ-൨ൻം. ഉൽക്കടാടോപം–വലിയ അഹങ്കാരം.

൮ ഫ ഫ-൮൩ം വൈദഗ്ദ്ധ്യം–സാമർത്ഥ്യം

൮൩ ഫ–൮ർം: പംക്തികണ്ഠൻ–ദശരഥൻ

൮൪ ഫ-൮൫ം. പങ്കേരുഹാക്ഷി–സുന്ദരി

൮൭ ഫ–൮ന്നും. ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങൾ–കവിൾത്തടങ്ങൾ

വ്വന്ന൶-വ്വ൬൦. പ്ലവംഗം-കരങ്ങ്. മക്ഷികാ=തേനീച്ച. ധവളം-വെളുത്തതു്. ഹിമാചലം=ഹിമാലയം: കിടാരം=തൊട്ടി

വ്വ൧൶-വ്വവ്വ൦: ശശികല=ചന്ദ്രകല. സട=ജട. പ്രഥുതരം=വളരെ വലിയ. ഉരുതരം=വളരെ വലുതു്. ഉദരം=വയറു്

വ്വവ്വ൶-വ്വൻ൦ ശശിധര=ചന്ദ്രൻ. അംബുധി=സമുദ്രം

വ്വൻ൶-ൻ൦൦. ലക്ഷ്മണപൂർവ്വജൻ=രാമൻ

ൻ൦൶-ൻ൶൦. പാടലസുമവദനൻ=രക്തനിറത്തിലുള്ള മുഖത്തോടുകൂടിയവൻ.

ൻ൶൶-ൻ൨൦. മൂർദ്ധാവു്=ശിരസ്സ്. മാർത്താണ്ഡൻ=സൂര്യൻ

ൻ൨൶-ൻ൩൦: ആമോദം=സന്തോഷം

ൻ൪൶-ൻ൩൦. ഭാർഗ്ഗവരാമൻ=പരശുരാമൻ

ൻന൶-ൻ൬൦ സൌമിത്രി=ലക്ഷ്മണൻ. പാദുകം=ചെരിപ്പു്

ൻ൬൶-ൻ്വ൦. ദലനം ചെയ്തു=പിളർന്നു

ൻ്വ൶-ൻൻ൦. ദശഗ്രീവൻ=രാവണൻ

൶൦൩൶-൶൦൬൦. സായകം=ശരം. അമരർകോൻ=ദേവേന്ദ്രൻ.

൶൦൬൶-൶൦വ്വ൦. മഖം=യാഗം

൨൦൨൦ പുഷ്കരണി=താമരപ്പൊയ്ക.

൨൦ർ൦-൨൦൪൦. ഭൃംഗം=വണ്ടു്. സരസീരുഹം=താമര.

൧൦൩. ഐരാവതം=നാൽക്കൊമ്പനാന

൧൦൪. ൧൦൫. ശംഖസഖൻ=കുബേരൻ

൧൧൦-൧൧൩. ദിക്കരികൾ=അഷ്ടദിഗ്ഗജങ്ങൾ.

ഇളാബിള-കുബേരന്റെ മാതാവിന്റെ പേര്.

൧൧൭-൧൮. സംഗരം-യുദ്ധം.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി